Nº. 6360. NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANT Aº. 1852.

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN,
Voor Amsterdam......... *f* 7.50. Voor de overige Steden des Rijks *f* 8.50.
De Zondags-Editie en Bijblad » 1.50. Afzonderlijke Couranten..... » —.10.

Maandag 26 April.

UITGEVERS-DIRECTEUREN: GEBROEDERS DIEDERICHS.
Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIEN.
Van een tot zeven regels, behalve de 35 c. zegelgeld.................. *f* 1.75.
Iedere regel meerder .... —.25.
Buitengew. groote Lett., naar mate de ruimte die zij beslaan à 25 c. per regel.

Tweede Editie.

ZONDAG-AVOND.

DE TENTOONSTELLING DER NIJVERHEID VAN ALLE VOLKEN TE LONDEN.

L.

ACHTSTE KLASSE.

VUUR- EN BLANKE WAPENEN, ENZ.

Minié heeft dus den eigenlijk uitzetbaren kogel in gebruik gebragt en het is vreemd, met welke drift deze Fransche uitvinding in Groot-Brittanje aangegrepen werd, om zich in tegenweer te kunnen stellen, of om tegen de zoogenaamde invasie der Franschen gewapend te zijn. Sedert een paar maanden is men onafgebroken te Woolwich bezig, om zich in het gebruik van het nieuwe wapen te oefenen (1).

Miniés geweer is geboord op $\frac{7}{10}$ Eng. dm. = 1,77 Ned. dm.; de diepte der groeven is $\frac{1}{100}$ Eng. dm. = $\frac{1}{4}$ streep bij den mond en $\frac{2}{100}$ Eng. dm. = $\frac{1}{2}$ streep aan den staart. De lengte is $3\frac{1}{4}$ voet = 99 dm. en het gewigt van den loop is 4 E. ℔ 13 oncen = 2,183 Ned. ℔.

De vizierklep kan verplaatst worden van 200—800 yards, terwijl bij het vuren door den vizier-koller de afstand wordt 900 yards. Het geweer weegt in zijn geheel 9 E. ℔ 10 oncen = 4,366 Ned. ℔; de lading $2\frac{1}{2}$ dm. = 0,443 Ned. looden, en 10 kogels wegen 1 Eng. ℔ of ieder 4,53 N. lood. De kolfspiraalsgewijze groef van den loop veroorzaakt, dat over de eerste 50 yards de kogel al voortgaande eene spiraallijn beschrijft en vervolgens als eene pijl den weg vervolgt. Het oude Engelsche geweer (musket) woog 11 E. ℔ 7 onc. = 5,188 N. ℔; de lading bedroeg $4\frac{1}{2}$ d. = 7,97 Ned. lood voor kogels van 12 op 1 Eng. ℔ of 3,78 Ned. lood. Men leze slechts de Times van de voorgaande maand (zoo ik mij niet vergis van den 13den Maart) om te zien, van hoeveel gewigt het nieuwe wapen gehouden wordt; de grootste afstand voor het andere Engelsche geweer was 1/5 van dien voor Minié's geweer. Zonder te letten op hetgeen in Europa mogt gebeuren is het van het grootste belang, dat het meest vermogende wapen, hetwelk de wetenschap van onzen tijd wist voort te brengen, in handen van den Britschen soldaat gekomen is, »hetzij hij geroepen wordt naar de »oevers der Irrawaddy, of onder de kreupelbosschen en jungles van zuide»lijk Afrika. Een regement aldus wel gewapend staat gelijk met een half »dozijn regementen naar het oude stelsel toegerust," enz. Te Birmingham is een contract gesloten voor de bewerking van 18,000 wapenen (de grondstof wordt uit den Tower geleverd) en uit hoofde van de lagere aannemingsprijzen, kon daaraan nog geen gevolg gegeven worden; de (gun stockers en finishers), geweerschaftenmakers en geweermakers gaven in eene onlangs gehouden vergadering te kennen, dat zij geene lagere betaling inwilligden.

Dit laatste zoude oppervlakkig vreemd schijnen, wanneer men niet wist, dat de geweermakerij te Birmingham niet eene fabriek-onderneming in het groot, maar eene verspreide manufactuur is; afzonderlijk werkende en afzonderlijk wonende personen leveren enkele stukken. De tentoonstelling gaf voldoende gelegenheid, om al de bijzonderheden der fabricatie te leeren kennen. Drie soorten van geweerloopen worden overeenkomstig de wijze van zamenstellen onderscheiden.

1º. Het maken van den loop door het zamenwellen van eene platte staaf, van buitengewoon taai ijzer (skelp in het Engelsch); dat zamenwellen geschiedt over eenen leest en in eene cylindrische kom van het aanbeeld. Het smeden uit de hand begint men meer en meer te vervangen door pletten; de ijzeren staaf wordt tusschen twee rollen doorgaande tot eene langwerpige buis gebogen; door eene tweede beweging geschiedt de aaneensluiting, terwijl door het trekken over een leest zorg gedragen wordt voor het kaliber van den loop. Het verschil tusschen handhameren en machine-pletten zal vooral daardoor duidelijk worden, dat bij het handhameren de geweerloop 60—75 malen in het vuur moet en daardoor 26 pCt. van zijn gewigt verliest. Twee man leveren 3 loopen in 10 uren tijds. — E. Trulock te Dublin heeft een geweer voor het vogelschieten ingezonden (Nº. 222), waarvan de loop uit eene staaf gegoten staal bestond, welke men uitgeboord had. Eene bewerking, welke tot de zeldzaamheden behoort en reeds in 1846 te Luik in praktijk was.

2º. De gedraaide loop (twisted barel) vordert nog deugdzamer ijzer en getuigt van nog hoogere kunstbewerking.

De ijzeren staaf wordt om eenen leest tot een schroefdraad gedraaid; de enkele gangen smeedt men achtereen zoo uit, dat zij een geheel vormen; dit aan elkander wellen zoowel als het vereenigen der stukken naar de lengte (want de staven hebben niet de lengte om den loop in een stuk te maken) vordert eene bijzondere handigheid, welke zeker den hoogsten graad bereikt bij het draad-twist, indien namelijk dunne staven ijzer en staal te zamen verbonden dien schroefdraad vormen.

3º. De grootste verscheidenheid van zamenwellen vindt men bij de gedamasceerde loopen, waarbij men de staven eerst nog (om haar eigene as) omdraait, zoodat zelfs de vezels 12—14 omgangen per Eng. dm. verkrijgen (even als garen) en daarbij de dubbele dikte aannemen; twee (ook wel drie) staven met tegengestelde draaijing worden te zamengeweld, dan tot schroefdraad gebogen en vervolgens tot een geheel uitgesmeed. Men begrijpt wel, dat op deze wijze, door geringe veranderingen in het zamenvoegen, eene aanzienlijke verscheidenheid van damast-teekeningen verkregen wordt.

Het ijzer, dat voor beide laatste soorten van loopen gebruikt wordt, moet eene buitengewone taaiheid en fijne vezel bezitten. Staven van $\frac{1}{4}$ E. dm. dikte worden uit oud ijzer, en wel bepaaldelijk uit oude spijkers, oude hoefijzer-nagels, afval van naalden-fabrijken, oude stukken vijlen gemaakt. Het schijnt, dat even als het deugdzame vaste papier uit versleten linnen lompen te voorschijn treedt, evenzoo het taaije ijzer eene versletene grondstof vordert, misschien omdat dan de deeltjes door het gebruik eene betere rangschikking van evenwigt hebben aangenomen. Het ijzer van den geweerloop mag geene evenwijdige of kringsgewijze vezels bezitten, het moet, ik weet er geen beteren term voor, een ingevilte massa van ijzervezels zijn. Ziedaar waarom zoo vele inzenders naast den schoonen gedamasceerden loop dat oud ijzer nedergelegd en eene reeks van opvolgende kunstbewerkingen vertoond hebben (from the old horse nail stubs of the earliest period to the latest improvements). Om niet allen te noemen kies ik Wilkinson a. Son (Nº. 200) tot voorbeeld (2). A hoefijzernagels (stubs); B oudekoets veêren, door scharen in dunne plaatjes gesneden; C oud geslagen ijzer (scrap-stub-iron); D een loop en de verschillende toestanden der bewerking uit A en B gemaakt, namelijk eene geplette staaf tot schroefdraad gevormd (twisted), eene andere ten deele geweld door strikken (jumping), een derde geheel afgewerkt, en een vierde door zuren geëtst. E een ijzeren staaf uit A, en F een staaf staal uit B gemaakt voor gedamasceerde loopen; G 21 staven van E en F waren bij afwisseling te zamen gepakt, om geweld te worden; H dezelfde aan elkander geweld; I dezelfde tot eene vierkante staaf geplet tusschen cylinders; J deze vierkante staaf om hare eigene as gedraaid; K twee zoodanige regts en links gedraaide staven, worden vlak gehamerd en te zamengeweld, vervolgens tot een schroefdraad gewonden, door stuiken opgesloten, gesmeed, enz. Moet de damast-teekening nog schooner uitvallen, dan maakt men elke staaf uit 48 afwisselende lagen, of drie staven, elk van 21 afwisselingen, enz. Ziedaar, hoever men het brengt alléén, om den ruwen loop te verkrijgen, welke dan nog uitgeboord (3), gepoleerd, afgeslepen of afgedraaid (4), met de staartschroef afgesloten moet worden, dan volgt het boren van het zundgat, het bruineren, het etsen, het ciseleren, enz. S. A. Goddard te Birmingham (Nº. 235) heeft een geweerloop doorgesneden, om te laten zien, welken graad men met het poleren bereiken kan.

Maar nu is slechts het hoofddeel van het geweer gereed; het slot moet nog vervaardigd worden. Geschiedt dit door handsmeden, dan kan men zich een begrip van den arbeid maken, wanneer men nagaat, dat

De slotplaat	8	malen
Het pandeksel	10	»
De haan	11	»
De stoedel.	2	»
De haak	3	»
De noot	3	»
De slagveêr	11	»
De pandekselveêr.	9	»
De haanveêr	4	»
De groote schroeven.	2	»
De kleine schroeven.	1	» (5)

in het vuur gebragt moeten worden; men verliest hierbij 10—30 pCt. van het ijzer. Dit is voldoende, om te doen zien van hoeveel gewigt het vervaardigen is van deze stukken uit gietijzer, dat na het gieten gecementeerd wordt. J. en R. Brazier, te Wolverhampton (Nº. 206), heeft van het laatste een voorbeeld gegeven, hoewel het vervaardigen van gecementeerd gietijzer in Engeland nog weinig ingang gevonden heeft. Andere fabrijkanten hebben de handigheid in het smeden en vijlen willen wereldkundig maken en daaronder tellen wij Th. Boss (Nº. 219).

Hoogst vernuftig heeft men het roesten van het ijzer als zoodanig weten toe te passen, om den geweerloop tegen roest te bewaren, zelfs om er eene schoone bronskleur aan te geven. Salpeterzuur dient voor de opwekking van deze gelijkvormige oxydelaag. Deze zoogenaamde bronçage of bruinmaken geschiedt met onderscheidene geheime mengsels, onder anderen met het zoogenaamde Liqueur de Page, bestaande uit eene oplossing in water van ijzervitriool met ether nitricus en salpeterzuur van 36° B.

Bij al de vrijheid, die men aan de nijverheid in Engeland gunt, heeft evenwel het gouvernement bij de geweerfabricatie eene bezondere zorg voor de openbare veiligheid gedragen; daarvoor bestaat te Birmingham een government-proof-house, waarin alle loopen onderzocht en na goedbevinding geijkt worden.

Nemen wij nu de geheele uitgestrektheid der fabricatie te zamen, dan vinden wij, dat men door het versieren met goud, platina en zilver, door het maken der schaft van ebbenhout en ivoor (6) den prijs opgedreven heeft tot *f* 4800 (7), een prijs, waarvoor 1454 stuks van eene andere soort verkocht worden, in Engeland bekend onder den naam van parkpaling à *f* 3.50 het stuk; men verzendt ze naar Brazilie, waar men ze tegen slaven verruilt. Zie daar Engeland, dat den slavenhandel als den mensch onteerend bestrijdt, en dat het ruilmiddel levert. Zag men niet dezelfde tegenstrijdigheid in den oorlog tegen de Kaffers; Engelands vijand strijdt met wapens, die hem door Engelsche fabrijkanten verkocht worden; men zeide: nu de Kaffers ons bestrijden willen, is het toch voordeeliger, dat Engeland de wapenen levert. Dat men hiermede zijne voordeelen weet te doen, leert ons het nog dezer dagen bekend gewordene berigt van den kapitein Camming, die de geweren in de binnenlanden van de Kaap tegen olifantstanden en struisveêren inruilende, vier duizend procenten winst maakte. Brockes en Sons vermelden bij hunne gewone Afrikaansche geweren (met vuursteenslot) (Nº. 246), dat zij dienen voor den ruilhandel tegen palmolie.

Doorgaans wordt het zundgat ter zijde in den loop geboord; onder den naam van central double fire-percussion gun, had J. Bentley en S. te Liverpool (Nº. 221) eene staartschroef ingezonden, waarbij het zundgat door de kulas gedrild is. Het laden door de kulas is eene inrigting, welke meer bepaaldelijk bij jagtgeweren op het vaste land in gebruik is; uit Frankrijk, Belgie, Pruisen en Portugal waren de voorbeelden aanwezig; door middel van een hefboom wordt de kulas geopend, om de patroon er in te brengen en dan weder gesloten. Lefaucheux te Parijs heeft in dit opzigt schoone stukken voor jagtliefhebbers geleverd; de loop kan van de schaft afgeschroefd worden. Uit het koninklijke arsenaal van Lissabon zag men een geweer (met vuursteen), dat aan weêrskanten van den loop eenen koker had, voor het opnemen van patronen en eene hoeveelheid buskruid voor dertig ladingen; om te laden worden deze magazijnen achter den loop gebragt, die van de kulas afgedraaid wordt. Uit Belgie, zoowel als uit Frankrijk, zag men eene geoctroijeerde constructie der hiertoe behoorende fusil à bascule. Men heeft daarmede nog andere wijzigingen verbonden, zoo als het laden met cylinders van geel koper of cartouches metalliques (Bernimolin Belgie Nº. 150); of à la Flobert, waarin de van achteren holle looden kogel alléén eene lading van slagpoeder of eene buskruid-lading met slaghoedje bevat (Nº. 215 Frankrijk en Nº. 143 Belgie Ancion en Cº.) (8); of de zelfladende inrigtingen met ronddraaijend kulas, welke eenerzijds den kogel en anderzijds een slaghoedje opneemt. Chandron is de uitvinder der patronen met koperen kulas (cartouches metalliques); de machine, waarmede deze vervaardigd worden, vindt men afgebeeld in het Bulletin de la Soc. d'Encourag. van 1850, p. 580. Niet minder groot was de sortering van wapens met het gebruik van meer loopen, waaronder zelfs Ancion uit Luik, een stuk met 21 loopen gezonden had (9); Prelat uit Parijs een met zeven loopen, dat, nadat men met elk der loopen afzonderlijk gevuurd heeft, uit het midden een dolk naar voren drijft; J. R. Cooper uit Birmingham (Nº. 241) met zes grootere loopen, welke aan zes kleinere geplaatst zijn (10); deze en andere voorbeelden kunnen dienen, om te wijzen hoever men het gebragt heeft in het verveelvuldigen der schoten, door een ronddraaijend stel van loopen, terwijl, gelijk reeds in den beginne gezegd is Colt met eenen enkelen loop en een ronddraaijend staartstuk met meerdere kamers, beter praktisch dit doel bereikt heeft.

Het is er ver van af, dat al deze stukken eigenlijk practisch zijn, want is men in staat in denzelfden tijd meer te gebruiken, dat moet ook de voorraad grooter zijn, en in het medevoeren van ammunitie is men steeds tot eene zekere hoeveelheid beperkt; wat baat het honderd schoten in een uur te doen, indien men slechts met de benoodigdheden voor vijftig toegerust is. Eene andere aanmerking geldt de inrigtingen, om de patroon met zundkapje te voorzien, weigert het zundkapje dan verliest men dubbel. Het worden liefhebberijstukken, geschikt zooals men in Engeland zeide, voor faisantenjagt, maar niet voor den jager in Canada of Hindostan, of den pelthandelaar der Hudsonsbaai; het worden aardigheden, welke soms als de kostbare met goud en ebbenhout versierde stukken, van Duclos, Berbonnet, B. Houillier en anderen, à la renaissance, in Gothischen stijl, enz., te schoon zijn, om gebruikt (11), te fijn, om gehanteerd te worden.

Geen deel van het geweer vertoonde eene grootere verscheidenheid, dan de zamenstelling van het slot. Uit Belgie (Le Deut Nº. 148) (12), Engeland (G. en J. Deane, Nº. 223 A); Frankrijk (L. Mathieu, te Parijs, Nº. 168) had men eene constructie ingezonden, bij welke het slot uit slechts drie stukken: het pandeksel, de slotplaat en eene V-vormige veêr bestaat, die door schroeven vereenigd zijn, en zelfs in het Fransche slot met twee, terwijl in de beide anderen drie schroeven noodig waren.

Het naast hierop volgen de veiligheidssloten voor jagtgeweren, welke alle in meerdere of mindere mate dit gemeenschappelijks hadden, dat door middel van éêne veêr of als hefboom werkende haak, enz., het van zelf losbranden verhinderd wordt. Alléén uit Engeland telde men negen verschillende constructien. Onder deze verdient vooral die van G. Gilbles (Nº. 215), Falise en Trassmann uit Belgie en Fonteneau te Nantes, eene bijzondere vermelding, omdat daarbij niet bedoeld is het van zelf losbranden van het wapen te voorkomen, als wel het leggen van een ijzeren hoedje boven het percussiedopje, dat zich verwijdert, wanneer het geweer tegen den schouder gezet wordt. In de Belgische afdeeling had Penkin uit Luik eene soortgelijke constructie ingezonden; het geweer gaat niet af alvorens tegen den schouder gedrukt te worden en het grijpen achter den trekker. Tot de nieuwste inrigtingen behoort die van Erskine (waterproof and safety gun); een metalen kapje bevat eenen ring van elastieke gom, dat het percussiedopje geheel insluit en tegen vocht bewaart, en waardoor tevens het zelf-ontladen voorkomen wordt; op het oogenblik dat men het geweer tegen den schouder zet, komt door de drukking eene veêr in beweging, waardoor het metalen kapje ter zijde geschoven wordt.

W. en J. Needham (Engeland Nº. 218) staan aan het hoofd der uitvinders, niet alléén van veiligheid, maar ook van het zelfwerkende slot (self priming), welke na elk schot een nieuw hoedje of het schoorsteentje opzet (13); het was hierbij vooral van belang, zorg te dragen, dat het schot niet toevallig losbrandt. Vijf inzenders uit Engeland, één uit Belgie (Henzard te Namen) en één uit het Portugeesche arsenaal te Lissabon (14) hebben zich in dezen wedstrijd doen kennen; de percussie dopjes worden in een rond raam bezijden het slot geplaatst, dat telkens ronddraait; of in de schaft in eene groef, waaruit bij het spannen van den haan één dopje op het schoorsteentje neêrdaalt; of naast den loop zijn kamers aangebragt, enz. Bij al deze inrigtingen berust dus de uitvoerbaarheid op het gebruik van de percussie-dopjes.

Men is daarmede nog niet te vreden geweest en practiseerde — hoewel met vernuft, — aardigheden, zoo als van sloten onder den loop, of geheime sloten (15); een bus met één loop, maar twee sloten en een trekker, om de twee schoten, waarmede het geladen wordt, achter elkander te doen enz.

Eene afzonderlijke studie, zoude er noodig geweest zijn, ja bijna de geheele tentoonstellingstijd, om alles na te gaan. Waar zoude men beginnen of eindigen! Men denke aan de roeren (Duck and Punt or stanchion guns), zoo als ze kolonel Hawker ontwierp (16), om in bootjes bij de wilde eenden jagt te dienen, aan de in wandelstokken verborgene geweren (patent walking stick gun) van Lang (Nº. 226) aan de windroeren van J. Towsend, te Birmingham (Nº. 243) Tipping en Lawden (Nº. 247) als wandelstok of zweep zich voordoende; aan de inrigting, om hem, die het regteroog verloren heeft, het jagtgenot met het linkeroog te verzekeren (cross eyed gun. Nº. 233 Fairman en Bertonnet te Parijs Nº. 58); aan de kleine dames-pistolen (Ladies small pistols voor kogels van 700 per Eng. ℔) in een schildpad doosje (Ch. Osborne Nº. 234 te Birmingham); aan die alarm pistolen, welke bij het ongeoorloofde openen van deuren en vensters van zelf afgaan (J. Naylor Nº. 199), de California protector voor den goudzoeker, opdat hij reeds op 800 yards den roover zeker zoude kunnen treffen (S. A. Goddard Nº. 235 te Birmingham) — of aan het wapen, om uit liefhebberij een hagelkorrel door een (koperen munt) penny te drijven!

Dat het vuurwapen bij zijne hoofdbestemming als oorlogswapen, ook der nijverheid van gewigt is, behoeft geene nadere toelichting, wanneer wij nagaan, hoevele grondstoffen uit het dierenrijk alléén na eenen bloedigen strijd te verkrijgen zijn. Onder de belangrijkste verbeteringen van dien aard behoort zeker het harpoon-gun of het harpoen-geschut voor walvischvangers, ingezonden door de vermaarde firma van Greener, te Birmingham (Nº. 59) en W. Murray, te Londen (Nº. 38). De inrigting is zoo eenvoudig, dat zeven wigtjes buskruid voldoende zijn, om een harpoen met de lijn op 23 en zelfs op 30 vademen afstands te slingeren. De Favorite, een walvischvaarder, bezat slechts een zoodanig werptuig en drie harpoenen, en ving desniettegenstaande veertien walvisschen en een groot getal cachelotten. De inrigting voor het monteren op de booten zoowel voor de Zuid- als Noord-walvischvangst, was ten toongesteld. Aan Greener heeft men ook de inrigting van een stuk te danken, om werptrossen op schepen in nood te rigten; — wij hebben hierover reeds gesproken, en de korte herhaling dient tot niets anders, dan om aan te duiden, dat de middelen, welke elders dood verspreiden, hier tot het redden van het leven dienstbaar worden.

Wat het kanon betreft, zoo waren er slechts weinige voorbeelden aanwezig; immers in den eigenlijken zin van het woord, vormt de vervaardiging van het kanon slechts eene beperkte industrie, behalve voor Luik, dat door zijne ijzersoort hiervoor bijzonder door de Natuur begunstigd is. Uit de Koninklijke gieterij te Luik (Fonderie Royale des Canons) zag men stukken, zoo als ze dáár naar Pruisisch, Neêrlandsch en Belgisch model gegoten worden en bepaaldelijk wilde men doen zien hoe zuiver het gietwerk en hoe dun vloeijend het ijzer is, door de stukken ten toon te stellen, zoo als die, zonder afgedraaid te zijn, uit den gietvorm komen. Dit blijven van het ijzer in den oorspronkelijken staat, het teruglaten van de oppervlakkige laag, schijnt als het ware de deeltjes des ijzers in een verband te houden; — het behoort dus allezins tot de bijzonderheden van het Belgische kanon (17). Men heeft langen tijd gemeend, dat de Belgen een geheim bij deze ijzeren-geschutgieterij bezitten, maar het is voldoende gebleken, dat de taaiheid voortspruit uit de nabijheid van de zink-erts-lagen, den galmeisteen, zoodat men zelfs in Engeland die inmenging regtstreeks aangeraden heeft. Daarenboven heeft men er bij vermeld, dat met een der Belgische stukken 2116 en een ander zijnde een ligte 24 ponder voor het Nederlandsche gouvernement, 3647 schoten gedaan waren, zonder buitengewoon groote beschadiging van het zundgat — terwijl een derde na twee malen met een nieuw zundgatstap voorzien te zijn (rebouché) 6002 schoten doorstaat. De stukken van Engelsch gietijzer houden geen 800 schoten uit.

Stafijzer is allezins vijfmalen sterker dan gietijzer, maar nogtans is het niet gelukt, daaruit een goed kanon te vervaardigen; zelfs in Belgie heeft men dit beproefd, maar met geen gunstig gevolg; — in één van de verslagen der proeven in 1849 leest men zelfs, dat het stafijzer, waaruit het kanon vervaardigd was, cristallinisch is geworden. (Jaarb. 1849, Nº. 363). Wie herinnert zich niet de bloedige proef met het groot gesmeede kanon, hetwelk op het N.-Amerik. fregat de Princeton ondernomen werd; de minister van oorlog en onderscheidene hooge personen zijn daarbij omgekomen. De proef was reusachtig, want vóór het uitboren had men een cylinder zamengesmeed van 15,000 Ned. ℔ tot 14 vt. lengte en 3 vt. middellijn bij de kulas. Nogtans kan de nood somtijds dwingen, om uit geslagen ijzer een stuk voor groote projectiles te maken. Turkije liet ons dit zien, toen de Turksche artillerie door Ibrahim Pacha gevangen genomen was, werden deze uit opgerolde staven, even als de geweerloopen gemaakt; de zundgaten zijn met gouden pijpjes bekleed. Spanje kon nu geruster op den houwitzer van 16 dm. en mortier van 2 dm., zoo kunstmatig uit geslagen ijzer gemaakt en in 1837 door de Carlisten te Onate gebruikt, de aandacht der wereld vestigen (18). Belgie bleef niet ten achteren, een der kogels der monster-mortier à la Paixhans van 62 Ned. dm. middellijn te vertoonen; — de verdediging van Antwerpen's citadel staat daardoor te roemrijker in de geschiedboeken aangeschreven, want nieuwe wapenen moesten ontworpen worden, om den Holl. leeuw eervol te bedwingen — doch wij willen hiervan zwijgen; Belgie gaf een bewijs van de kunst van ijzergieten, en reeds lang zijn de

---

(1) Wij geven hier eene teekening van Minié's kogel en van dezen reeds door Murray verbeterd, waardoor het ijzeren hoedje van achteren onnoodig wordt.

(2) Men zag hetzelfde bij G. en J. Deane Nº. 223 A; Hart, Birmingham Nº. 245; Tipping and Lawden Nº. 247.

Ook in de Fransche afdeeling waren de verschillende graden van bewerking tentoongesteld.

(3) Bij De Coster te Parijs zijn draaibanken te verkrijgen, die, door 3—4 arbeiders bediend, 32 geweerloopen in het uur afdraaijen en uitboren.

(4) De slijpsteenen hebben 6—10 vt. middellijn. Een steen van $6\frac{1}{2}$ vt. wordt door 5 paardekr. 180 malen in de minuut rondgedraaid; 1000—1500 loopen kunnen daarop afgeslepen worden alvorens de middellijn tot 3 vt. verminderd en de steen onbruikbaar is.

(5) Wat overigens de verdeeling van den arbeid vermogt, vooral door één werkman aan het bewerken van een enkel stuk te gewennen, blijkt uit het volgende voorbeeld. Bij het smeden van al de stukken door één smid met zijn gezel, worden hoogstens de slotplaat, het pandeksel, de haan, de haak en de noot voor acht sloten (dus 40 stuks) geleverd, daarentegen kan hij 100 nooten of alléén de veêren voor 20—24 sloten in tien uren tijd leveren.

(6) Bussen met teleskopen volgens Davidson Nº. 238 Watkins en Hill Nº. 238 a.

(7) Tourey te Luik heeft een fusil à deux coups als arme de cabinet van dien prijs ingezonden, overdekt met ciseleerwerk en incrustatiën; de arbeid van onderscheidene jaren.

(8) Met een getrokken loop bereikt men 200 yards afstand.

(9) Na het afvuren zet zich telkens een andere loop onder het pandeksel; bij een repetitie pistool met 10 loopen in de Amerikaansche sectie geschiedde dit door eene zelfregelende beweging.

(10) Zijne veiligheids-inrigting zie Jaarboekje 1851 p. 453.

(11) Bères heeft tijdens de Fransche tentoonstelling van 1849 over de Fransche wapenen dit oordeel uitgebragt: Je n'aime pas trop à attaquer les gens à brûle-pourpoint alors surtout que je sais les intentions bonnes; mais vraiment que signifient ces colifichets-poignards, ces pistolets bigarrés, ces fusils où l'or le dispute à l'acier, etc.?..... car, que puis je faire d'une arme qu'il me faut mettre sous verre comme la petite maitresse range ses parures dans son écrin? cela l'amuse.

(12) Hunt heeft in zijn handboek, p. 254, een vrij volledig overzigt hiervan, zoo als van de wapens in het algemeen, geleverd.

(13) Eene uitvoerige beschrijving vindt men in het Practical Mechs., van 1850, p. 152.

(14) Het Portugesche slot (Nº. 638) van Jose de Freipas geleek op eene der Engelsche inrigtingen.

(15) Uit het arsenaal te Lissabon was een geweer met vuursteenslot ingezonden, gemaakt in 1778, dat in de schaft achter eene plaat verborgen is.

(16) Dit stuk wordt door de kulas geladen en balanceert zoo zuiver, dat het met een vinger gesteld kan worden. Zijn New double gun for 1851 is bestand voor grofkorrelig kruid.

(17) De Heer Schmits verhaalde ons, dat de invloed dier oppervlakkige laag zoo groot is, dat daardoor het roesten niet indringt, terwijl het na afdraaijen snel invreet.

(18) Uit de Koninklijke geschutgieterij te Seville was een bronzen houwitzer van 9 dm. kaliber gezonden, wegende $6898\frac{1}{4}$ Eng. ℔, ter waarde van *f* 8412.

worden geheeld. Onder de Indische grootere vuurwapenen, waren nog al merkwaardig de kameel-kanonnen à pivots, welke op den zadel bevestigd worden. Rusland zond uit de ijzergieterij van Volkinsk het ijzer voor affuiten (zie Jaarboekje 1851 p. 450), en uit die van Koushhink, Barantschinsk en Nyne Issetsk kogels, bommen en granaten; het eerstgenoemde kost per 50 kilo's ƒ 8.45, het laatst ƒ 4.20.

Groot-Brittanje heeft niet veel geleverd. De modelstukken waren uit Woolwich door den kapt. J. Tylden ingezonden (N°. 275). Uit de beroemde ijzerwerken, welke algemeen onder den naam van Löwmoor bij Bradford bekend staan (Cl. 22 N°.85) zag men eenige gegotene stukken met de ijzeren scheeps-affuiten, naar het stelsel van Ferguson (N°. 184 Cl. VIII). Het zijn vooral de ligte stukken naar de constructie van den kolonel Dunda's, welke daar vervaardigd worden; men zag er een 32 ponder van 6 voeten, die slechts 25 centenaren woog (1250 Ned. ℔), geschikt voor ladingen van 2¼ tot 4 ℔ E. buskruid, terwijl men bij eene elevatie van 5°. eenen afstand van 1500 yards bereikt. Vooral heeft men hierbij op het oog gehad het maken der stukken voor de scheepswapening (19). Een ander stuk van 9 vt. 4 dm. werpt een hollen kogel van 54 ℔ onder eene elevatie van 5° tot 1700 yards afstands. Fergusons affuit kenschetst zich daardoor, dat affuit en kanon te gelijk naar voren gebragt zijnde, het kanon zijne positie houdt. De uitvoerige beschrijving vindt men in het Mechanics Magazin LIII p. 21 en 442. Ook de inrigting van den scheepskapitein Fitz Maurice was niet vergeten (N°. 283); door een constructie, gelijkende naar het stuurrad, of eigenlijk met behulp van een rondsel en heugel in het platform achter het stuk, kan een man dit even naauwkeurig rigten, als gewoonlijk eerst door de hulp van zes man mogelijk wordt (in hetzelfde Tijdschrift bl. 283). Stukken, welke door de kulas geladen werden, waren door J. C. Daniell (Cl. XXII N°. 607) en Gardner (Cl. VIII N°. 280) ingezonden — beide zijn voor scheepsgebruik bestemd (20).

Wij hebben reeds zeer veel en zeer lang gesproken van de vuurwapenen; het wordt tijd, om dit oorlogzuchtige gedeelte te eindigen. Maar wij hebben de meeste Europesche volken ter tentoonstelling gezien, en ware de machine voor het maken van slaghoedjes van den Heer G. Goossens niet tegenwoordig geweest, men zoude ons het vreedzaamste volk der aarde genoemd hebben; een strook koper wordt in deze machine gebragt en per uur komen acht duizend percussiehoedjes te voorschijn, welke daarenboven in dezelfde machine met slagpoeder gevuld, vernist en gedroogd worden. Er schijnt eene dwaling bij het getal in den officielen Catalogus ingeslopen te zijn, want het maximum is 20,000 stuks daags. Ziedaar dan ons in het bezit van een werktuig, dat het gewigtigste hulpmiddel van het nieuwere geweer in ontelbare hoeveelheid zoude kunnen leveren. Men berekent, dat in Europa jaarlijks alléén ten behoeve der jagtgeweren 396,000 Eng. ℔ koper in slaghoedjes veranderd worden — of dertien honderd millioenen stuks, zoodat als zelfs met twee honderd van Goossen's machines naauwelijks in een jaar van 300 dagen (10 uren arbeid), zouden kunnen gemaakt worden.

In 1849 was reeds eene machine van gelijken aard (dat wil zeggen, welke al de bewerkingen van begin tot einde vereenigt) in het arsenaal te Washington in gebruik; zij leverde 4000 hoedjes in het uur. Overigens gebruikt men overal een stel van twee of drie machines, zooals men zich ook te Delft overtuigen kan. Uit Praag was vooral eene ruime sortering door Sellier en Bollot ingezonden en prijzen van 1325 frs. tot 5000 frs. per millioen stuks (zonder emballage). Er naast was geplaatst een paar pletrollen voor het koper, zijnde van ijzer met gietstaal bekleed. Men weet, dat sedert de laatste jaren in Engeland gietijzer gebruikt wordt; tot welk einde men het ijzer in metaalvormen onder snelle afkoeling giet; dat is bekend onder den naam van Chilles iron. Onlangs heeft de Heer Schmitz ons van de toepassing in de machines van den constructiewinkel te Delft een schoon bewijs gegeven. Dezelfde rollen hebben zonder verandering 40,000 Ned. ℔ koper geplet. Onder de vier Engelsche inzenders van percussiedopjes of slaghoedjes worden vooral Joyce en C°. (N°. 277) gezegd uit te munten door hunne anti-corrosive-waterproof percussion-gun-caps. Men weet reeds lang, dat het een hoofdvereischte is, om de gevulde hoedjes tegen vocht te bewaren (waterproef te maken), maar ten anderen ondergaat de stof, waarmede ze gevuld zijn, door den tijd eene ontleding. Deze stof is immers eene kwikverbinding, dat eene zeer groote scheikundige verwantschap op koper uitoefent, en dus zelf ontbonden wordende, het koper invreet. Joyce wordt gezegd zijne hoedjes daarvoor te beschutten — anti-corrosive te maken. Uit Parijs (Gicelot en Lemaire); en uit Pruisisch Saksen (Dryse and Collenbosch te Sommerdal), was slechts een inzender van percussie-hoedjes.

Daar geene ontploffende zelfstandigheden ter tentoonstelling toegelaten werden, zoo kon men niets anders zien dan de middelen, welke tot hare aanwending dienstig zijn. Om den jagtliefhebber in staat te stellen, dat hij de kracht van het buskruid beoordeelen kan, heeft Devisme een proef-pistool met veêr dynamometer uitgedacht (N°. 166.)

Ook het buskruid moeten wij niet éénzijdig beoordeelen, alsof het tot verderf en vernietiging alléén bestemd ware. Wat zoude de mijnbouw er zonder geworden zijn? Hoe zou zulks de hefboomen der hedendaagsche nijverheid uit de schoot den aarde kunnen halen? Duizende ponden worden daar verbruikt, om metaal en brandstof aan tallooze nijvere handen te bezorgen. Opdat hier, in die onderaardsche gangen het alles verpletterende middel niet doodend om zich heen woede, heeft men der wereld doen zien, dat het juist het eigenaardige van onzen tijdgeest is, om niet voor de onbeperkte aanwending van eene natuurkracht terug te deinzen, maar met vernuft de middelen toe te passen, waardoor het gebruik zonder gevaar bestuurd kan worden. Daartoe dienen dan ook die veiligheids-patronen voor den mijnwerker van Bickford, Smith en Dovey (Cl. I der Engelsche sectie, N°. 424) en van Brunton (N°. 519) (21). Deze worden met eene machine gemaakt, terwijl gutta-percha daarbij reeds van den beginne af de menschlievende bedoeling der uitvinders op eene uitmuntende wijze ondersteunde (jaarboekje 1848, p. 189). Cornwallis beschouwt deze uitvinding als een zegen voor den mijnwerker, als een belangrijk oeconomisch middel voor den eigenaar en in andere mijndistricten heeft zich dit op gelijke wijze bevestigd. Dr. S. BLEEKRODE.

(19) Door deze constructie heeft men op elk stuk ƒ 144 a 180 bespaard, behalve het mindere gebruik van buskruid.

(20) Zie Jaarboekje p. 432. In 1846 werd daarmede te Fyenoord de proef genomen, maar werd met geen gunstigen uitslag bekroond.

(21) Bickfords veiligheidslont was ook door Schmidt en C°. te Daubnitz, in Saksen, ingezonden.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Vrijdag 23 April (des Avonds.)

De Koningin heeft gisteren op Buckingham-paleis een kapittel der Bath-orde gehouden en alstoen verleend den titel van ridder aan lord Brougton, dien van ridder grootkruis aan den generaal sir P. Maitland, den admiraal sir T. B. Capel, den luit.-generaal sir A. Woodford, den luit.-generaal sir H. F. Bouverie en den luit.-generaal sir J. F. Burgoijne; dien van ridder commandeur aan den generaal-majoor J. Owen, den luit. sir T. Downman, den vice-admiraal sir A. Maitland, den luit.-generaal sir A. Maclaine, den luit.-generaal G. C. d'Aguilar, den luit.-generaal H. Goldfinck, den luit.-generaal J. Bell, den vice-admiraal P. Hornbij, den vice-admiraal W. F. Carroll en den luit.-generaal G. Brown.

— Prins Leopold v. Saksen Coburg heeft zich gisteren naar Claremont begeven om een bezoek te brengen aan de gewezen koninklijke familie van Frankrijk. Vervolgens is de Prins naar het vasteland vertrokken.

— In de Kamer der Lords is gisteren de verkiezing van St. Albans ter sprake gekomen en eene motie, ter ontneming van het verkiezingsregt aan die plaats, met 41 tegen 15 stemmen, aangenomen.

Het Huis der Gemeenten heeft zich met de motie van den Heer Gibson tot afschaffing van de belasting op het papier en het zegelregt op de dagbladen en advertentien bezig gehouden. Het gouvernement was van oordeel, dat in de tegenwoordige omstandigheden geene verdere afschaffing of vermindering van belasting konde worden ingewilligd. Nadat nog eenige leden voor en tegen de motie het woord hadden gevoerd, werd de verdere behandeling tot 12 Mei uitgesteld.

In de zitting van heden was de tweede lezing der wet op de militie aan de orde. Bij het vertrek van den post ontwikkelde de Heer Lacy Evans eene motie, strekkende om de voordragt drie maanden uit te stellen, hetgeen gelijk staat met verwerping.

— De alderman Salomons, die onlangs tot geldboete is veroordeeld wegens het onbevoegd zitting nemen in de Kamer der Gemeenten en van dat vonnis heeft geappelleerd, heeft in weerwil daarvan besloten bij de aanstaande verkiezing van Greenwich weder als candidaat op te treden.

— De lord kanselier is sedert eenige dagen tamelijk ernstig ongesteld.

— De bekend gemaakte staat der ontvangsten en uitgaven van de schatkist over het met 5 dezer geëindigde jaar, vertoont een batig overschot van 2,176,996 £ 3 sh. 6 p.

— De vergadering van houders van Mexik. fondsen heeft heden plaats gehad, onder voorzitting van den baron Goldsmid. Uit een aan de fondsenhouders voorgelegd finantieel verslag blijkt, dat de zending van den Heer Falconnet eene som heeft vereischt van 13,944 £ 16 sh. 8 p. Volgens het verslag had men voor rekening van achterstallige verschuldigde gelden 41,892 £ 18 sh. 1 p. in handen, waarvan voor allerlei onkosten 7319 £ 18 sh. 11 p. moet worden afgetrokken, doch waarbij 130,000 £ moet gevoegd worden, die nog van Escandon wegens de katoen-contracten te verwachten zijn, en indien de regering niet aandrong op de voldoening van het uitgaande regt op de 2,500,000 doll. der schadevergoedingsgelden, zoude nog eene som van circa 30,000 £ tot hetzelfde einde kunnen worden aangewend, makende een totaal van circa 90,000 £, behalve nog de door Manning en Mackintosh verschuldigde 250,000 dollars. Er bestaat voorts eene pretentie op het Mexikaansche gouvernement, ten bedrage van 6- à 700,000 dollars wegens regten, ontvangen sedert de dagteekening van het decreet dd. 14 Oct. 1850 tot 1 Jan. 1851, en welke eisch door de regering aan het congres is verwezen, zullende deze som, wanneer zij ingewilligd wordt, insgelijks tot de achterstallige gelden behooren. Ook een afschrift van de wet ter verpachting van de tolregten werd aan de vergadering voorgelegd. Na eene korte beraadslaging werd de volgende resolotie goedgekeurd: 1°. dat het thans gelezen verslag worde aangenomen; 2°. dat de fondsenhouders, krachtens de 2de paragraaf van het decreet van 14 Oct. 1850 aanspraak hebben op de regten, die ontvangen worden van dien datum tot 1 Jan. 1851 en dat de niet-betaling door het gouvernement eene schending van de met hen getroffen overeenkomst zoude wezen; 3°. dat de remises naar Engeland voor het dividend zullen ter hand gesteld worden aan kolonel Facio en twee andere door de fondsenhouders te benoemen personen.

— Gisteren is de Noordpool-expeditie van Sheerness in zee gegaan.

— Te Liverpool wordt tegenwoordig eene proef genomen van het gebruik van masten van geslagen ijzer voor koopvaardijschepen, welke, zoo men zich voorstelt, even deugdelijk, maar goedkooper zullen bevonden worden, dan de tot dus verre gebezigde houten masten.

— In Schotland neemt men proeven met kleine ijzeren stoomschepen voor de visscherij. Dergelijk vaartuig zoude aan de dienst verbonden worden van een zeker bepaald getal visschers-vaartuigen, ten einde dezelve te gelijk, binnen een korten tijd, ter plaatse te brengen, waar de netten moeten worden uitgeworpen, bij de visscherij zelve verschillende kleine diensten te bewijzen, en genoemde vaartuigen weder huiswaarts te slepen. Men vleide zich daarbij veel tijd te winnen, en ook, bij stormweder, van de dienst dezer stoomschepen veel voordeel te zullen kunnen trekken.

— Men heeft hier de tijding ontvangen, dat de generaal Flores, die, gelijk men weet, tegen Ecuador is opgerukt, om die republiek te heroveren, door de bewoners van Guayaquil is uitgeroepen en blijkens de laatste berigten tegen Quito, de hoofdstad van het gemeenebest, in aantogt was.

Duitsche Post.

WEENEN, 21 April. De beraadslaging der stedehouders van alle kroonlanden heeft eergisteren een begin genomen onder het voorzitterschap van den minister van binnenl. zaken.

— Het gerucht van nieuwe veranderingen in de organisatie van het leger wint veld. Onder anderen zoude de landweer definitief opgeheven worden.

— Men verzekert, dat de algemeene bepalingen omtrent den werkkring der ministerien reeds vastgesteld en door den Keizer goedgekeurd zijn.

— Op de beurs van gisteren deed een algemeen verspreid gerucht, dat de Oostenrijksche bank haar krediet beperken zoude, de vrees ontstaan, dat eerlang zich een geldgebrek zoude doen gevoelen.

— Als het doel van de ophanden zijnde reis van den Keizer naar Pesth, geeft men op, het bijwonen van de onthulling van het gedenkteeken ter eere van Hentzi te Ofen, welke plegtigheid den 21sten Mei zal plaats hebben. In de maand Junij gaat de Keizer naar Zevenbergen.

— De laatste tijdingen uit Bosnie zijn eenigzins meer geruststellend. Omer Pacha schijnt uit Konstantinopel ernstige vermaningen ontvangen te hebben, minder hartstogtelijk te werk te gaan.

— Men meldt, dat de nieuwe min. van buitenl. zaken, graaf v. Buol Schauenstein, de redacteurs van al de Weener dagbladen bij zich heeft laten komen, om persoonlijk kennis met hen te maken. Het bevestigt zich, dat de meeste dagbladen, die tot dusver ondersteuning ontvingen, deze niet meer ontvangen zullen.

WEENEN, 22 April (*per telegraaf.*) De *W. Zeitung* bevat heden het slotprotokol van de Weener tolconferentie. Oostenrijk verklaart zich door zijne voorstellen zoo lang gebonden als het tolverdrag niet zal vernieuwd of veranderd zijn. Beijeren, Saksen, Wurtemberg, Baden, Keurhessen, Hessen, Nassau en Hessen-Homburg treden toe tot de Oostenrijksche voorstellen in hun geheelen omvang en verbinden zich op de Berlijner conferentien de aanneming daarvan krachtdadig te ondersteunen. Brunswijk laat zich gunstig uit over de Oostenrijksche voorstellen, maar betreurt het, dat het door zijne geographische ligging gebonden is. Oldenburg verklaart, dat het door de September-verdragen verpligt is, zich aan Pruisen en Hanover te houden. De gevolmagtigde der Hanzesteden onderteekent alleen tot teeken zijner aanwezigheid bij de conferentien. Frankfort verklaart zijne toetreding, in dien omvang als door Beijeren, Saksen, enz. geschied is, voor ondoenlijk, maar belooft op de Berlijner conferentien voor de aanneming der Oostenrijksche voorstellen te zullen werken.

BERLIJN, 24 April (*des ochtends*). In de zitting der tweede kamer is gisteren de beraadslaging over het wetsontwerp betreffende het zegel op de dagbladen voortgezet. Bij de stemming werden eenige amendementen verworpen, onder anderen dat van den Heer Ulrichs, die een maximum van het zegel ten bedrage van 2 Rth. voorstelde. Ten slotte werd het voorstel der commissie met 153 tegen 113 stemmen aangenomen.

— Prins Frederik Karel is van de reis naar Görlitz teruggekeerd.

— Eergisteren is alhier overleden de generaal v. Unruh, vroeger gouverneur van den prins Friedrich Wilhelm, in den ouderdom van 65 jaren, na eene langdurige en smartelijke ongesteldheid.

— Brunswijk en Bremen zijn, naar men verneemt, toegetreden tot het voorstel, om de brieven wegens bondsaangelegenheden port-vrij te verklaren.

FRANKFORT, 23 April. Naar men verneemt zal de prins v. Metternich naar zijn slot Johannisberg gaan ten tijde dat de Keizerin van Rusland Schlangenbad en de Koning van Pruisen Stolzenfels zal bezoeken.

— Uit Wiesbaden meldt eene telegraphische depêche van heden, dat de hertogin van Nassau van een erfprins bevallen is.

— De talrijke Poolsche vlugtelingen in het groothertogdom Posen hebben thans een wanhopend middel aangegrepen ten gevolge van de houding van Frankrijk en Belgie ten hunnen opzigte, en daar zij ook uit Engeland niets meer te wachten hebben, terwijl de berigten uit Amerika hoogst treurig luiden. Zij willen zich namelijk Rusland in de armen werpen. De bekende Jablonowsky heeft reeds een verzoekschrift in dien geest aan Keizer Nikolaas gerigt, hetwelk aan den Russischen gezant te Berlijn is overhandigd. Tot dusver is nog geen antwoord ontvangen.

— Het gerucht, dat de bondsvergadering in den aanstaanden zomer eene vacantie van drie maanden zoude nemen, is geheel en al ongegrond.

Fransche Post.

PARIJS, Vrijdag 23 April.

Wij hebben heden eene belangrijke tijding te melden, te weten den uitslag van de behandeling der zaak van de mandatarissen der familie Orleans tegen het domein, naar aanleiding van het in bezit nemen van Neuilly en Monceaux, welke zaak heden voor de regtbank van eersten aanleg der Seine is behandeld. Deze uitslag is eerst heden laat na den middag bekend geworden, daar de regtbank niet dan na eene langdurige beraadslaging uitspraak heeft gedaan, maar deze uitspraak zal ongetwijfeld een grooten indruk maken, daar zij geheel tegen de verwachting is uitgevallen. De regtbank heeft namelijk, in weerwil van het declinatoir, dat namens het domein door den prefect der Seine was voorgesteld, en dat door den substituut, den Heer Descoutures, werd verdedigd, na de welsprekende pleidooijen van de HH. Paillet en Berryer, zich competent verklaard. Geen der bladen heeft nog een verslag gegeven van deze zaak, alleen het *J. d. Débats* deelt eenige bijzonderheden mede omtrent het begin der zitting. Deze beslissing van de gezegde regtbank mag men als hoogst belangrijk beschouwen; zij beslist wel is waar nog niets omtrent de hoofdzaak der kwestie, wier behandeling over veertien dagen zal plaats hebben, maar de bestaande algemeene overtuiging, dat de regtbank zich incompetent zoude verklaren, is niet vervuld en deze verschillende uitkomst zal algemeen opzien baren. Het is niet twijfelachtig, dat het domein van deze uitspraak zal appelleren; maar welke ook verder de afloop dezer zaak moge zijn, de eerste kamer van de civile regtbank der Seine heeft heden een bewijs van zelfstandigheid, veerkracht en onafhankelijkheid gegeven, welke haar allezins eer aandoet.

De President is gisteren avond van zijne reis naar Sologne te Parijs teruggekeerd. Wij hebben reeds gezegd, dat deze reis geheel vreemd was aan de politiek, maar het schijnt, dat het *incognito*, waarin men haar heeft willen hullen, wederom aanleiding gegeven heeft tot eene soort van naijver tusschen twee regeringsorganen, daar het eene reeds dadelijk bijzonderheden gemeld heeft omtrent het uitstapje van den President, terwijl het andere de instructie ontvangen had, om van deze reis niet te spreken. Overigens bevat het eerstgenoemde blad, de *Constitutionnel*, opmerkelijke bijzonderheden omtrent deze reis. De President moet met warme betuigingen van gehechtheid ontvangen zijn. De bewoners van Sologne betoonen zich dankbaar over de belangstelling der regering in hun ongelukkig land. Men zal kanalen aanleggen, om het land gezonder te maken en de middelen van gemeenschap te vermeerderen en men hoopt den natuurlijken rijkdom aanzienlijk te doen toenemen door meer dan 300,000 hectares bebouwbaar te maken, die te voren tot niets dienden. Men zegt, dat tot deze onderneming ten behoeve van Sologne 25 millioen fr. zullen gebezigd worden. Ook Corsica zal in de zorg der tegenwoordige regering deelen, en groote werken zullen op dit eiland ondernomen worden. De Hr. Abatucci, naar het wetgevende ligchaam door dat eiland afgevaardigd, opent het vooruitzigt hierop in een brief in het *J. d'Ajaccio*. Een voorloopig crediet van 300,000 fr. zal in de begrooting van 1853 worden opgenomen, welke zullen dienen om wegen over het eiland aan te leggen.

De *Moniteur* bevat heden alleen eenige benoemingen bij de marine.

Het wetgevende ligchaam heeft heden eene aller onbeduidendste zitting gehouden, waarin alleen onderscheidene wets-ontwerpen betreffende departementale leeningen inkwamen. Eerst a. s. Donderdag zal de vergadering wederom bijeen komen. Bij deze gelegenheid vestigt men de aandacht op eene opmerkelijke bijzonderheid. Zooals men weet kon het proces-verbaal der zitting van verleden Maandag eerst heden aan de dagbladen medegedeeld worden, omdat deze vergadering middelerwijl geene zitting had gehouden. Ofschoon nu de discussie in die zitting (over de hermunting van het koperen geld) geenszins belangrijk was, is toch het proces-verbaal zeer uitgebreid. Nu hebben de dagbladen geene vrijheid, om die processen-verbaal te verkorten, maar slechts de keuze, om het geheel op te nemen of geheel weg te laten. Bijna al de bladen hebben zonder aarzelen aan het laatste de voorkeur gegeven, zoodat alleen *le Pays* dit proces-verbaal geheel opneemt, maar afbreekt en het vervolg voor den volgenden dag belooft. Velen vinden het zonderling, dat het stelsel der roman-feuilletons op deze parlementaire verslagen wordt toegepast.

De raad van state zet zijn onderzoek van de begrooting voort en heeft het bijna ten einde gebragt.

Maatschappijen voor grondkrediet vormen zich in de departementen met groote snelheid op het voorbeeld van Parijs. Zij worden meerendeels naar het voorbeeld der maatschappij van de Seine en van de Seine en Oise ingerigt.

Wij zullen heden bijna of niet van de invoering des keizerrijks spreken. Het eenige bijzondere, dat hiervan te melden is, bestaat in het gerucht, dat de President, die de natie omtrent deze verandering wil raadplegen, de vraag zoo zoude inrigten, dat de natie, door het keizerrijk goed te keuren, te gelijkertijd alle hoop aan de monarchie der Bourbons ontnam. Men voegt er bij, dat natuurlijk de legitimisten hoogst verbolgen over dit voornemen van den President zouden zijn.

Men blijft nog altijd veel spreken over het uitstel van de uitdeeling der adelaars aan de nationale garde op den 15den Mei. Het bevestigt zich, dat de vrees, alsof de nationale garde den 10den Mei niet genoeg geestdrift aan den dag zoude leggen, niet vreemd is geweest aan dit besluit.

— Men had gemeld, dat bij gelegenheid van de uitreiking der adelaars aan het leger, de kardinaal-aartsbisschop van Bordeaux de mis zou vieren, bijgestaan door den aartsbisschop van Parijs en den bisschop van Arras. Deze tijding wordt thans tegengesproken. De Heer Sibour, aartsbisschop van Parijs, zal volgens zijn regt de mis vieren, en volgens de gewoonte van de Katholijke kerk wordt de officierende bisschop nooit door een anderen bisschop bijgestaan, dan ter gelegenheid van het inwijden van bisschoppen en Koningen.

— Men verzekert, dat de nationale garde in de laatste dagen der maand Junij aan het leger een feest zal geven. Dit feest zal plaats hebben in het lokaal van de tentoonstelling, hetwelk in het midden van de plaats van het *Palais-Royal* staat, wanneer namelijk de schilderijen, die er thans in tentoongesteld worden, uit dit lokaal zullen verwijderd zijn.

— Het dagblad *l'Univers* en eenige anderen hadden geklaagd, dat de Belgische bladen uitvoerige verslagen gaven van de verrigtingen der wetgevende vergaderingen, terwijl de Fransche dagbladen niets dan de officiele processen-verbaal mogen mededeelen. In de officiele bladen wordt thans te kennen gegeven, dat van hooger hand de Belgische bladen zijn verwittigd, dat zij voortaan niet in Frankrijk zullen toegelaten worden, zoo zij met het geven van deze verslagen voortgaan.

— Heden was er op de beurs sprake van eene leening van 100 millioen francs, welke de regering voornemens zoude zijn te sluiten.

— Gedurende eenige dagen ziet men op het museum van het Louvre eene nieuwe collectie Amerikaansche oudheden, zoo als vazen, stoffen, wapenen, enz. In deze verzameling bevinden zich eenige vazen, die van het tijdperk der eerste ontdekking van Amerika dagteekenen en die, door hare bewerking en door de kleuren der ornementen, waarmede zij versierd zijn, volkomen de vazen gelijken, die men in de etrurische begraafplaatsen in de omstreken van Viterbo vindt. Tot dusver bezat het museum geene zoo schoone verzameling.

— Men verneemt, dat verscheidene vreemde Vorsten bevelen hebben gegeven om een zeker aantal schilderijen op de tentoonstelling, die thans alhier gehouden wordt, te koopen.

— De tuin van het Palais-Royal is weder voor de wandelaars opengesteld.

— Uit Lyon wordt van den 21sten dezer geschreven, dat aldaar op dien dag door den generaal en chef van het leger van Lyon, den graaf de Castellane, de eerste steen is gelegd voor het voetstuk van het ruiterstandbeeld voor Keizer Napoleon, hetwelk aldaar den 15den Augustus aanstaande zal worden geplaatst.

— Men verzekert, dat de prins van Leuchtenberg van den keizer van Rusland verlof heeft bekomen om zich naar Frankrijk te begeven en dat hij in het begin van den zomer die reis zal aanvaarden.

— De Heer Demidoff bevindt zich thans in Italie. Hij zal zich naar Rome begeven, alwaar hij den Paus een kruis in malachiet zal aanbieden, afkomstig uit zijne mijnen in Siberie, en welks waarde op 30,000 fr. geschat wordt.

— De Toskaansche Staatscourant bevat een zonderling berigt in haar officieel gedeelte, waaruit zou blijken, dat de souvereine orde van Malta nog bestaat en dat zij hare gezanten en gevolmagtigden bezit. De Groothertog heeft namelijk den 10den dezer maand den graaf d'Artier in deze hoedanigheid ontvangen.

— Men meldt uit Napels, dat er weder een nieuw monster-proces op stapel zoude gezet worden tegen 45 personen, die gewikkeld zijn geweest in de gebeurtenissen van 1848, en onder welke zich twee oud-ministers, een gezant, acht afgevaardigden, enz. bevinden.

MADRID, 18 April. Eenige dagbladen hadden gemeld, dat de Heer Piscatory, een der meest bekende Fransche Orleanisten en oud-ambassadeur in Griekenland, te Madrid was aangekomen. De *Epoca* spreekt thans dit gerucht tegen en zegt, dat niet de Heer Piscatory, maar de Heer Piscator, een Fransch kapitalist, in onze hoofdstad aangekomen is. Het hoofddoel van zijne reis heeft betrekking op het ontwerp van kanalisatie van den Ebro.

BINNENLAND.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

'sGRAVENHAGE, Zitting van Zaturdag 24 April.

(Vervolg.)

Ten half drie ure, de openbare zitting heropend zijnde, werd overgegaan tot de stemming over het wetsontwerp tot goedkeuring van artikelen van het verdrag van handel en scheepvaart met Pruisen en de verdere staten van het tolverbond. Het wordt met eene meerderheid van 20 tegen 8 stemmen *aangenomen*. Tegen hebben gestemd de Heeren: van Wessem, Regout, d'Ablaing van Giessenburg, de Villers de Pité, de Kempenaer, Beerenbroek, de Bruin en van Rhemen.

AMSTERDAM, Zondag 25 April.

De *Echo Universel*, meldende het ook door ons gisteren medegedeelde gerucht, dat in de afdeelingen der Eerste Kamer gewigtige bezwaren tegen het ontwerp van zegelwet waren gerezen, voornamelijk ten aanzien van het wisselzegel, voegt er bij de volgende opmerkingen, welke wij gaarne tot de onze maken, en welke wij bescheidenlijk aan de overweging van de leden der Eerste Kamer aanbevelen:

»Wij hopen, dat de bezwaren der Eerste Kamer tegen een gedeelte der wet niet van dien aard zullen zijn, dat zij eene verwerping van het geheele ontwerp ten gevolge zullen hebben. Zoodanige verwerping zou bij de meest verlichte mannen der natie hoogst impopulair zijn. Wanneer de zegelwet afgewezen wordt, zal de drukpers, welker toestand een weinig stond verbeterd te worden, gebukt blijven onder een stelsel, dat hare heilzame werking weder voor langen tijd zal belemmeren.

»Het is bekend, dat in Holland de drukpers, dat hoofdbestanddeel van alle ware beschaving, ten gevolge van overdrevene fiskale maatregelen, zoo lang stationnair is gebleven. Evenzeer bekend is het, dat juist de drukpers de bevolkingen nopens hare behoeften en dierbaarste belangen moet voorlichten. En dan zoude men thans nog, bij onze Vertegenwoordiging, eene meerderheid vinden, die eene wet zou willen afwijzen, bestemd om een ruimer veld te openen voor de verspreiding van nuttige kundigheden, voor eene vrije en verlichte discussie!

»Wij hopen, dat de Eerste Kamer behoorlijk zal overwegen. Ook de wets-ontwerpen, welke zij dezer dagen bijna allen met eenparige stemmen heeft aangenomen, hadden — ten minste eenige dezer ontwerpen — vrij ernstige bezwaren harerzijds uitgelokt, en die goedkeuring had schier altijd ten doel het belang der schatkist. Hopen wij dus, dat die vergadering, na voor de schatkist zoo goed gezorgd te hebben, thans ook de verstandelijke behoeften der natie, welke zij vertegenwoordigt, zal weten te begrijpen."

Ook de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* wijdt een enkel woord aan deze kwestie. Zij zegt:

»Wij begrijpen zeer goed, dat men omtrent dit laatste punt (het wisselzegel) dat ook in de Tweede Kamer is bediscussieerd, een ander gevoelen, dan het in het wets-ontwerp aangenomene, kan aankleven. Dat de Eerste Kamer echter een, in vele opzigten zeer gewenscht, wets-ontwerp, hetwelk in de Tweede Kamer bijna unaniem aangenomen is, verwerpen zou, omdat de daarin vervatte straf op sluikerij wat streng is, kunnen wij ons niet voorstellen."

Op Vrijdag 30 dezer, zal het *Tiende Openbare Examen* der Volks-Zangschool, opgerigt door de beide Amsterdamsche Departementen *Tot Nut van 't Algemeen*, in het kerkgebouw der Remonstrantsche Gemeente alhier, 's morgens ten 10½ ure, onder de leiding van den hoofdonderwijzer, den Heer W. Smits, plaats vinden.

Van wege het ministerie van Binnenl. Zaken, zijn de gemeente-besturen in de onderscheidene provincien uitgenoodigd, om de ingezetenen te waarschuwen tegen het gebruik, althans te vroegtijdig gebruik van het vleesch of de melk van runderen, aan welke, ter voorkoming of genezing van longziekte, rattenkruid in- of uitwendig is toegediend; nademaal, blijkens genomene proeven, dit hevige vergift in alle dierlijke weefsels en ook in de afgescheidene vochten wordt opgenomen, en tot dus ver niet met juistheid te bepalen is, hoe lang het daarin aanwezig blijft; alsmede om de ingezetenen op nieuw opmerkzaam te maken op de straffen, bedreigd tegen het verkoopen, enz., van eet- en drinkwaren, die voor de gezondheid schadelijke zelfstandigheden bevatten.

Men heeft in Antwerpen opgemerkt, dat sedert de Nederlandsche Regering de regten op de Rijnvaart heeft gewijzigd, de handel meer gebruik maakt dan te voren van den waterweg, over de Nederlandsche rivieren, tot het vervoer van koopmans-goederen van daar naar den Rijn en terug. Dezer dagen is een Pruisisch stoomschip, met drie geladene ijzeren vrachtschepen op sleeptouw, van Antwerpen naar Keulen gestevend.

---

* 's GRAVENHAGE, 25 April. Gisteren avond heeft H. M. de Koningin in een bijzonder gehoor ontvangen Mevrouw de barones d'André, echtgenoot van den Franschen gezant bij het Nederl. Hof, die aan H. M. heeft voorgesteld Mevrouw de burggravin Des Meloizes.

— Eergisteren middag heeft H. K. H. Mevrouw de Erfgroothertogin van Saksen Weimar-Eisenach ten gehoore toegelaten, de leden van het corps diplomatique, en zich met de grootste minzaamheid in verschillende talen met hunne Exc. onderhouden.

— Men verneemt, dat in den loop dezer week H. K. H. Mevrouw de Erfgroothertogin van Saxen-Weimar-Eisenach, de Dames van het corps diplomatique in een bijzonder gehoor zal ontvangen.

— Eergisteren heeft Sir Ralff Abercromby, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Groot-Brittannie bij het Ned. Hof, zich naar Hull begeven. Bij zijnen terugtogt van daar naar Nederland, zal hij, naar men verneemt, Londen bezoeken.

— De Heer ingenieur L. J. A. van der Kun heeft zich verpligt geacht, uit hoofde zijner veelvuldige werkzaamheden, zijn ontslag te nemen als lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland. De kiezers van het eerste hoofd-kiesdistrict van 's Gravenhage zullen uit dien hoofde worden opgeroepen tegen den 27sten Mei aanstaande, ten einde in die opengevallen betrekking te voorzien.

---

* HELVOETSLUIS, 24 April. Men is thans ijverig bezig met het in gereedheid brengen van Zr. Ms. Transportschip Merwede, liggende aan 's Lands Werf alhier. Naar men verneemt, zoude die bodem met 15 Mei e. k. in dienst worden gesteld en bestemd zijn voor eene reis naar de Oost-Indien, terwijl het kommandement waarschijnlijk zal opgedragen worden aan den luitenant ter zee 1ste kl. M. F. Courier dit Dubecart.

— Volgens vroegere gedane mededeeling, zal in den loop der volgende maand het thans alhier gestationeerde wachtschip de Schelde, vervangen worden door Zr. Ms. Fregat de Rijn.

— Gisteren avond ontstond er brand in de naburige gemeente Oudenhoorn, waarbij eene boerenwoning geheel in de asch werd gelegd. Gelukkig heeft men geene menschenlevens te betreuren.

---

* GORINCHEM, 24 April. Volgens nadere berigten omtrent den brand, welke gisteren de gemeente Herwijnen geteisterd heeft, kunnen wij nu melden, dat die niet, zooals ons gisteren berigt was, ontstaan is in de woning van Jan Verheul, maar dat de oorzaak van deze ramp moet worden toegeschreven aan het vliegen van de vonken uit den schoorsteen op het dak van het huis van Gijsbert van Arendonk Mz., wiens vrouw bezig was met brood te bakken. De brand, welke in den namiddag ten 3 ure ontstaan was, legde in anderhalf uur tijds veertien huizen en 5 hooibergen in de asch, terwijl daarbij 6 paarden, 2 koeijen, 3 kalveren en 2 varkens in de vlammen omkwamen, en dertien huisgezinnen van de arbeidende klassen van hunne woningen en bijna geheel van inboedel beroofd zijn. In den beginne, toen de brand eerst ontdekt was, was er niet zeer spoedig hulp aanwezig, daar de meeste menschen aan hunne beroepsbezigheden op het veld waren, en toen er eindelijk volk genoeg was toegesneld, schoot alle menschelijke arbeid te kort, om bij den fellen Oostenwind den brand spoedig meester te worden. Heden morgen waren de puinhoopen nog aan het smeulen.

---

§ MIDDELHARNIS, 16 April. Heden vierde onze Israëlitische gemeente alhier op eene plegtige wijze het tienjarig bestaan harer synagoge. De Wel-Eerw. Heer Dr. Isaacsohn, opper-rabbijn te Rotterdam, beklom den kansel en behandelde als tekst de op deze gelegenheid toepasselijke verzen van Leviticus 9 vers 6, in verband met Deuteronomium 6 vers 5. De hoogst belangrijke lessen, welke Z. Eerw. uit dien tekst putte, gepaard aan eene sierlijke voordragt, maakten eenen diepen indrik op alle aanwezigen. Na de rede werd door het koor een Psalm gezongen, waarna de onderwijzer, de Heer S. L. Berlijn, eenen gepasten dank aan het Israëlitisch kerkbestuur rigtte. Den daarop volgenden morgen hield de talentvolle rabbijn andermaal eene predikatie.

---

* ZALT-BOEMEL, 24 April. In de *Kamper Courant* van Donderdag den 22sten dezer staat vermeld, dat: »te Z.-Bommel een jongen zijn kameraad doodgestoken heeft, om een pet." Deze moord heeft plaats gehad, op den tweeden Paaschdag, den 12den daar te voren, te den Bommel, kanton Sommelsdijk, geenszins te Zalt-Bommel.

---

* VLISSINGEN, 23 April. Zr. Ms. schooner Atalante zal omstreeks den 1sten Mei eenen togt naar Londen doen, om tijdmeters van daar te halen, waarvan het landsdepôt voortaan niet meer uitsluitend te Amsterdam, maar aan de verschillende marine-directien zal zijn.

— Heden avond vertrok Z. Exc. de Minister van Marine met zijnen adj. de Luit. ter zee de Kock wederom naar 's Hage, na alvorens het middagmaal met vele genoodigden gebruikt te hebben bij den Schout-bij-nacht Coops, directeur en kommandant der marine, hetwelk opgeluisterd werd door de hoornmuzijk van het 5de reg. infanterie alhier in bezetting.

---

* LAGE ZWALUW, 23 April. Heden morgen, ten 8 ure, heeft zich tot het hangen van een hek aan eene weide in de Dobbe, van zijne woning verwijderd A. d. E., die sedert eenige dagen zeer stil en mismoedig scheen, en is in den namiddag 4 ure, levenloos uit een aldaar gelegen Wiel, genaamd de Zandwiel, opgevischt. Hij laat eene vrouw en 4 kinderen na.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND. Van 19 tot 24 April. Getrouwd 40 paren; Geboren 170; doode Zonen 4; dito Dochters 7; Overleden 112; elders overleden en alhier ingeschreven 12. Totaal sedert 1 Jan. 1852: Getrouwd 527 paren; Geboren 2803; Overleden 1884; Levenloos aangegeven 188; Elders overleden en alhier ingeschreven 65. Aan de Kinderziekte overleden van 1 Jan. tot heden 69.

HANDELSBERIGTEN.

LEYDEN, 24 April. Hooiboter van *f* 28 tot *f* 32, Grasboter van *f* 36 tot 40.

LEEUWARDEN, 23 April. Bij eenen kleinen aanvoer van Granen was de stemming, over het geheel meer geanimeerd en besteedde men voor enkele artikelen hoogere prijzen. *Tarwe* zoo voor verzending als speculatie meer gevraagd en 25 a 30 c. hooger betaald; 126, 127 ℔ puike *f* 7.60.80; 124, 125, 126 ℔ knappe *f* 6.90 a 7.20. Van roode kwam weinig voor en 129, 130 ℔ winter werd voor *f* 8.00.10 en dito zomer op 130 ℔ voor *f* 7.60.75 verkocht. — *Rogge* bij gerijven verkocht, 124, 125 ℔ Inl. *f* 7.40.50. — *Boekweit* met weinig handel en tot verlaagde prijzen alleen aan benoodigden te plaatsen, als; 119, 120 ℔ Vries. Zand. *f* 6.40.50.60. — *Wintergerst* ongeveer als voren met redelijken kooplust, verkocht 109, 110 ℔ [illegible]; Zomer dito *f* 5.05 en ligtere soorten van *f* 4.75 tot 4.90; van ter binnen [illegible] partijtjes voor zaaijing, tot *f* 5 a *f* 5.25 verkocht. — *Haver* zeer bedongen, verstand meer gevraagd en over het geheel hoogere prijzen bedongen, als 85, 87 ℔ fijne *f* 3.45; 70, 80, 81, 82 ℔ dito Voer *f* 3.15.25; 76, 77 ℔ ordinair *f* 2.85.95 en ligtere soorten van *f* 2.60 tot 2.75 n. kw. — *Koolzaad:* Verkocht de beste soorten van *f* 9 tot 9.25, en de geringere dito van *f* 8.75 tot 8.90 n. kw. — *Boter f* 29.75.

GRONINGEN, 23 April. *Tarwe* tot vorige prijzen met geringen omzet. — Voor *Rogge* is aan gebruikers 10 cts. meer bedongen. — *Boekweit* prijshoudend. — *Garst* heeft ruim de vorige prijzen opgebragt. — Dikke *Haver* schaarsch ter veil en werd 10 a 15 cts. verhoogd; zwarte ook wel zoo aangenaam; witte Voer meest in een dito. — *Boonen* iets meer gevraagd. — *Gort* stil. — *Koolzaad* hooger gehouden, doch bijna niet in omgegaan. — *Raapolie f* 27¼.

ANTWERPEN, 24 April. *Katoen* blijft gevraagd; men heeft heden weder ca. 200 b. per Corinth gerealiseerd. — *Rijst:* Heden werd de verkoop bekend van 319 v. Carolina. — *Suiker:* Van blond Havana werden ca. 500 v. omgezet en van geraffineerd ca. 100,000 kil. R. G.; 30,000 kil. lompen in papier R. B. A. — Voor uitvoer werden 75 b. Coaquil *Cacao* verkocht. — *Granen:* Rogge werd heden weder iets lager afgedaan, men besteedde voor inl. *f* 7¼; Galatz en Fransche *f* 7¼ in entr.

HAMBURG, 23 April. *Koffij:* Daar het over het algemeen aan kooplust blijft ontbreken, zijn de prijzen van Brazil en Domingo eenigzins lager; reeel ord. Brazil 3¾ a 3⅞ sch. Sedert acht dagen zijn verkocht 5700 b. Rio van 3¾ a 4¼ sch., 1800 b. Santos van 3¾ a 4¼ en 800 b. Dom. van 3⅞ a 4¼ sch. — *Ruwe Suiker* onveranderd, de gunstigere berigten uit Engeland bleven tot heden zonder invloed. — *Rijst:* Ondanks de voortdurende stilte in de eerste hand niet lager, intusschen vertoonen zich dagelijks kleine orders, waardoor de omzet in deze week op ca. 300 a 350 v. Carolina en ca. 1000 b. O. I. soorten is te schatten. — *Katoen* met meer kooplust, doch te hoog gehouden. — *Huiden* williger, uit de eerste hand zijn in de laatste acht dagen verkocht 11,508 st gedr. Montev. 5793 st. gez. dito, 9215 st. Buenos-Ayres, 1000 st. dito gez. en 1000 st. droog gez. Bahia. — Van *Peper* zijn de onlangs direct aangevoerde 1770 zakken Singapore tot 3¾ sch. verkocht. — *Krenten* minder begeerd. — *Raapolie* in loco 18¾ mb.; Mei 18⅝ mb.; October 19¾ mb. — *Granen* aangenamer; 127, 129 ℔ Wahrener Tarwe bedong 121 a 123 rd.; van Holstein werd 129, 130 ℔ per April met 92 rd. en per Julij met 94 rd. betaald, men houdt thans 2 rd. hooger, 129, 130 ℔ van Wismar bedong 95¼ rd. op levering in April. Rogge in loco flaauw. Voor Noorw. vond 121 ℔ van Dantzig per April tot 74 rd.; 122, 123 ℔ van Rostock tot 75 rd.; 115, 116 ℔ van Riga per Mei tot 62 rd. en 117, 118 ℔ disponibele van Petersburg tot 65 rd. nemers. Garst is gevraagd en 111, 112 ℔ op levering in Mei van Lubeck met 61¼ betaald; voor 80 ℔ Haver van de Oostkust van Jutland werd 40¼ rd. besteed. Van Oost-Vriesland werd 76, 77 ℔ met 1 sh. en 10 pCt. vracht tot 38 rd. verkocht. — *Koolzaad* blijft willig en met 112 a 114 rd. betaald.

LONDEN, 23 April. *Suiker:* Op de laatste berigten van Brazilie en Havana, welke bij eene vermindering in de aanvoeren hoogere prijzen te kennen geven, heeft zich meer kooplust op speculatie vertoond en zijn de prijzen sedert het begin der week 1 sh. a 1.6 gestegen. Van Mauritius, Beng. en Madras werden heden ca. 18,000 z. in veiling aangeboden en coulant verkocht. Ook in vreemde soorten zijn onderscheidene inkoopen voor het vaste land gedaan, voor Havana zeilende N°. 12 werd 19 sh. en N°. 11½ 18.6 besteed. — *Koffij* vaster, native Ceylon 38 sh., fijn ord. 40 sh. — *Piment* hooger, 500 z. goed ord. en goed middel werden verkocht tot 4⅝ a 4¾ p.

LONDEN, 23 April. De handel in Engelsche en vreemde Tarwe vertoonde heden vrij veel levendigheid, tot de prijzen van ll. Maandag; het laat zich aanzien, dat de prijzen hooger zullen gaan. Haver 6 p. hooger. Garst, Boonen en Erwten bedongen de prijzen van het begin der week.

Aan de veemarkt heerschte dezelfde lusteloosheid als vorigen marktdag; de prijzen waren onveranderd.

LIVERPOOL, 22 April. Heden was er minder kooplust voor Katoen, en bedroeg de omzet niet meer dan ca. 6000 b. De prijzen waren onveranderd.

Den 23sten. Heden was de markt williger, en beliep het verkochte 8000 b. tot stijgende prijzen.

Fondsen en Beurstijdingen.

BERLIJN, Vrijdag 23 April. Pr. Schuldb. 5 pCt. 102⅝; Dito 4½ pCt. 103; Dito Bank-Act. 103¼; Rusl. Londen 5 pCt. 116; Dito 4½ pCt. 104½; Dito Stieglitz 4 pCt. 95; Dito Poolsche 4 pCt. 86½; Poolsche Loten v. 300 fl. 151½; Dito v. 500 fl. 88.

Fondsen en Actien willig.

FRANKFORT, Vrijdag 23 April. Metall. 5 pCt. 77⅝; Dito 4½ pCt. 70; Bank-Act. 3 pCt. *f* 1254; Aoll. Iniegr. 2½ pCt. 61⅛; Spanje 1 pCt. 21⁵⁄₁₆; Dito Binnenl. 3 pCt. 43¼; Nass. Loten v. 25 fl. 27½; Hess. dito v. 40 rth. 36½. — Wissel: Amst. k. z. 100⅞; Weenen k. z. 98½.

Oost enr. fondsen en Wissel op Weenen lager.

LONDEN, Vrijdag 23 April. Consols kontant 99⅝ a ¾; Dito op tijd 99¾ a ⅞; Braz. 99 a 100; B.-Ayres 78 a 80; Denem. 3 pCt. 79 a 80; Dito 5 pCt. 104 a 105; Russen 4½ pCt. 103¾ a 104¼; Mexik. 34⅞ a 35; Venez. 3½ pCt. 48½ a 49; Dito Uitg. 18¼ a ½; Gren. 2 pCt. 23½ a 24; Dito Uitg. 10½ a ¾; Ecuador 4⅝ a ⅞; Peru 5 pCt. 104½ a 105½; Dito Uitg. 64½ a 65½; Holl. 2½ pCt. 61¾ a 62; Dito 4 pCt. 93½ a 94; Dito Rijnspoorweg 3¼ a ¾ £ disc.; Spanje 1 pCt. 21¼ a ⅞; Dito Coup. Cert. 2½ a ¾; Dito Passive 5⅝ a ¾; Dito 3 pCt. 47½ a 48; Portug. 4 pCt. 38½ a 39. — Wissel: Amst. k. z. *f* 12.0¼ a 1; Dito 3/m. *f* 12.2 a ½.

De Engelsche fondsen waren ⅛ pCt. williger onder den invloed van de reductie van het disconto; van vreemde fondsen waren Spaansche 1 pCt. ⅛ pCt. williger. Men schrijft deze kleine prijsverbetering toe aan de weigering van het comité der Stock-Exchange, om de notering der Binnenl. Schuld op de officiële prijscourant toe te staan; oude Mexic. Oblig. zijn ½ pCt. gerezen op het heden overgelegde financiële verslag, waaruit blijkt, dat men waarschijnlijk circa 1 pCt. meer dan de vooruitbetaling van 4½ pCt. op rekening van den achterstand zal kunnen uitdeelen, zijnde er nu reeds tot dat einde £ 34,572 sh. 19 p. 2 in kas, 130,000 dollars te vorderen van Escandon en nog circa £ 30,000 in geval de uitvoerregten op de 2,500,000 dollars zouden kwijtgescholden worden. In het geval echter dat de vordering der fondsenhouders ten bedrage van 6 a 700,000 dollars voor geincasseerde tolgelden van 14 October 1850 tot 1 Januarij 1851, mogt ingewilligd worden, dan zoude er nog eene extra-uitdeeling van 1¾ pCt. kunnen gedaan worden, behalve de door Manning & Mackintosh nog verschuldigde 250,000 dollars. Mexicaansche hebben niet gevarieerd. Van de overige fondsen is niets bijzonders te melden.

Volgens de officiele prijscourant is gedaan: Consols 99⅝, ¾, ½, ⅞, ¾; Brazil. 99½; Buenos-Ayres 78½; Chili 102; 3 pCt. Denem. 79; Ecuador 4⅝, ¾; Mexik. 34¾, 35; Nieuwe Dito 28¼, ½, ⅜; Uitg. Peru 65½, 64¾; 5 pCts. Portug. 1823 99, ½; 4 pCt. Dito 38¾; 4½ pCt. Russen 103¾, 104⅛; 5 pCt. Sardinie 97, ½; Spanje Passive 5¼; 3 pCt. 47¾, 48⅛, 47¾; 1 pCt. Dito 21¼, ⅞, ¾; Venez. 48½, 49, 48½, ¾; 4½ pCt. Belgie 98, 97⅝; 2½ pCt. Holl. 61¾.

ANTWERPEN, Zaturdag 24 April. De affaires waren heden niet zeer uitgebreid, de prijzen waren over het algemeen eenigzins flaauwer. De 2½ pCts. Belgische blijven 53½ a ⅝; 5 pCt. Metall. 77¾; 1 pCts. Spanje 21⅞ a ½; 3 pCts. Dito 42¾ a 43.

ROTTERDAM, Zaturdag 24 April. Werk. Sch. 2½ pCt. 61⅞; Handelm; 114¾; Spanje 1 pCt. 21¹³⁄₁₆; Dito Binnenl. 43; Rusland 106¾; Metall. 39⅝. Dito te Amst. 85⅝; Ecuador 4; Dito Coup. 23¾; Mexico 28¾: Badens. Loten van 35 fl. 38½.

Scheepstijdingen.

Het stoomschip Bordeaux, varende van Rotterdam naar Bordeaux en in aanzeiling geweest met het Engelsche schoonerschip Orielton (zie ons vorig Nommer), is te Havre binnengeloopen, om eenige bekomen schade te herstellen.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 24 April, O. N. O.; gisteren nog: Duriets, Jacob, Odessa l. v. St. Ubes. - Smit, Aurora, Bordeaux.

HELVOETSLUIS, 24 April, Oost; van Vollenhoven, Karel August, Padang. - den Breems, Kleinkinderen, Liverp. - Meyer, Robert, Stettin. — Gisteren nog: Buckley, Bon Accord, Calcutta. - Timmermans, Boerhaave, Havana. - Oorburg, Hendrika Ellida, Terranova. - de Witte, Margaretha, Malaga. - Duit, Maria Johanna, Cette. - Kranenburg, Vrouw Neeltje, Londen. - Michaelis, Julius, Stettin.

BRIEL, 24 April, O. — Z.; gisteren nog: Hut, Margina Margretha, Londen. - Post, Afina, Wismar.

BROUWERHAVEN, 23 April; de Boer, Helena Catharina, Cette naar Rotterdam.

Bij FALMOUTH, 20 April; Visser, Mercurius, Bat. n. Amst.
Bij PENZANCE, 22 April; Rühl, Anna Margaretha, Bat. n. Amst.
Bij SANDGATE, 19 April; Wielma, Drie Vrienden, Cette n. Amst.
NORTSCHIELDS, 21 April; Wilson, Barbara, Rott.
HARTLEPOOL, 20 April; Dishman, Bullion, Rott.
HULL, 21 April; Armstrong, Majestic, Rott.
GRANGEMOUTH, 22 April; Walker, Vulcan, Rott. - Doughty, Dart. id.
LIVORNO, 16 April; Bonder, Echo, Amst.
SYRA, 12 April; Stuparich, Clara Zoe, Rott.
HAMBURG, 22 April; Visser, Lucie, Zaandam. — 23 April; Jonker, Sibertina, Amst.
OP DE ELVE, 22 April; Broeksma, Marie, Amst.
EMDEN, 17 April; Siemers, Jantje, Amst.
KOPENHAGEN, 15 April; Gnodde, Alida Sophia. Bremen.

UITGEZEILD.

HELVOETSLUIS, 24 April, Oost; gisteren nog: Swart, Fop Smit, Batavia.
LIVERPOOL, 22 April; Barber, Victoria. - Schabeling, Harmonie. - Lewes, Anne, allen n. Rott.
St. NAZAIRE, 21 April; Eilts, Sidonie, Rott.
NANTES, 22 April; Rink, Jacoba, Rott.
BORDEAUX, 21 April; Thomas, Jne. Marie Therese, Amst.
HAMBURG, 23 April; Pekelder, Berendina, Harlingen.
WARNEMUNDE, 21 April; de Jonge, Castor, Amst.
BREMERHAVEN, 23 April; Klein, Jantina, Amst. - Boelens, Vriendschap, id.

Rivierberigten.

In lading liggende Schepen.

J. Noll, Catharina, n. Keulen. - H. Wilmse, Cöln N°. 6, n. id. - E. F. Beijer, de Hoop, n. Duisburg. - W. Keller, Maintz N°. 1, n. Maintz. - A. Haus, Ludwighafen, N°. 9, n. Ludwighafen. - F. Beijer, Wilhelmina, n. Wesel. - J. J. Reijndorp, Kust van Brazilien, n. Mannheim. - H. Scholten, Frankfort N°. 11, n. Frankfort en Coblents. - C. W. Lenkring, Niederrein N°. 12, n. Dusseldorp en Neuss.

ARNHEM, 24 April. Stand der rivier 1 el 2 p. 1 d., gev. 4 d.
KEULEN, 24 April. Rijnhoogte 6 vt. 2½ dm. Keulsch (6 vt. 2 d. Rijnl.)

Carga-Lijsten.

ANTWERPEN.

BUENOS-AYRES, ..., Maria: 4983 st. Huiden, G. en C. Kreglinger.

HAMBURG.

BATAVIA, Idman, Hercules: 40 legg. Arak, 2712 z. Rijst, 576 can. Suiker, Ross, Vidal en C°.
RIO-JANEIRO, Löfgren, Florentin: 5860 b. Koffij, diverse.
FERNAMBUC, Hart, Balclutha: 4700 z. Suiker, F. J. Tesdorpf en Zn.
HAVANA, Sebeira, Hermoso Habanero: 320/1, 24/2 p. Rum, 123 k. Suiker, 37 cer. Tabak, diverse.
HAVANA, de Zabala, Ignacita: 1167 k. Suiker, J. F. Ballauf.
PORTAUPRINCE, von Bethen, Eleonore: 2645 b. Koffij, Diverse.
JACMEL, Beynon, Rebecca: 2730 b. Koffij, C. L. D. Meister.
AUX CAYES, Breckwoldt, Gazelle: 1375 b. Koffij, Munchmeijer, Nölting en Reimers.

BREMEN.

CANTON, Tiedemann, Flora: 1295/4 2369/8 k. Thee, 480 k. Cassia Lignea. Delius en Schumacher.
SANTOS, Hollmann, Hesperus: 3550 b. Koffij, diverse.
CIUDAD BOLIVAR, Greve, Henriette: 1800 can. Tabak, J. F. W. Iken en C°.
CIUDAD BOLIVAR, Freese, Gesine: 543 can. Tabak, 4000 stuks Huiden, Diverse.
MANZANILLA DE CUBA, Wilmsen, Leander: 119 v. Honig, C. Melchers en C°.
NEW-ORLEANS, Wehmann, Edmund: 388 v. Tabak, 1008 b. Katoen, Diverse.

EFFECTEN-SOCIETEIT TEN HALF VIJF URE.

AMSTERDAM, Zondag 25 April.

Holl. 3 pCts. 72¹⁵⁄₁₆.
Spaansche 1 pCt. 21¹³⁄₁₆.
Binnenl. 3 pCt. 42⅝, ¾.
Metalliek 5 pCt. 73¾, ⅝.
Nieuwe Mexik. 28¹⁵⁄₁₆, ⅞.

Bij geringe affaire was heden de stemming over het algemeen flaauweer

PER TELEGRAAF.

WEENEN, Zaturdag 24 April. Metall. 5 pCt. 94¼; Dito Lett. A 5 pCt. 94⅜; Dito Lett. B 5 pCt. 109; Bank-Actien 3 pCt. *f* 1267. — Wissel: Parijs 145¼; Londen *f* 12.17.

Fondsen ruim ½ pCt. hooger. Wissels zijn op nieuw gerezen.

LONDEN, Zaturdag 24 April. Consols op tijd 99¾ a ⅞; Mexik. 35⅛ a ¼; Nieuwe Dito 27⅞ a 28; Sard. 5 pCt. 97½ a 98.

PARIJS, Zaturdag 24 April. Fransche 3 pCt. 71.25; Dito 4½ pCt. 100.45; Bank-Actien 2755; Sp. 1 pCt. 21¼; Dito Binnenl. 3 pCt. 43¼; Belgie 5 pCt. 103⅝.

De Fransche 3 pCt. 25 cs. en de 4½ pCt. 30 cs. flaauwer. Spaansche ⅛ pCt. williger. In de overige fondsen weinig variatie.

MADRID, Maandag 19 April. De beurs was eenigzins lager, de 3 pCts. blijven 44½, zijnde ⅜ pCt., en de 1 pCts. 22¼, zijnde ⅛ pCt. lager dan eergisteren.

ADVERTENTIEN.

VERGADERING van de Leden der Eerste Afdeeling van de **VRIJZINNIGE KIEZERS-VEREENIGING**, op DINGSDAG den 27sten April 1851, des Avonds ten Acht Ure precies, in de *GARNALEN DOELEN*, op den Singel bij het Spui.
(6972) Namens het Bestuur,
J. W. TYDEMAN, *Secretaris.*

Natura Artis Magistra.
Aan HH. LEDEN wordt bekend gemaakt, dat op DONDERDAG 29 APRIL e. k., des Avonds ten 7½ Ure, in het NIEUWE LOCAAL eene **ALGEMEENE VERGADERING** zal worden gehouden. (7029)

VERMIST: EEN BRIEF, verzonden per Post 20 dezer, van Rotterdam, aan het Adres den Heer J. BRESTER Az. Amsterdam, inhoudende eene **ONTVANG-CEDUL** van een **KOOP THEE**, Aanvoer 1851, Kavel. 267, gemerkt *Tjicadjang*, en wordt een ieder gewaarschuwd, deze **ONTVANG-CEDUL** niet te Koopen noch te Beleenen, daar de noodige Aangifte bij HH. PAKHUISMEESTEREN te Amsterdam is geschied, maar bij voorkomen, onmiddelijk kennis te geven aan bovengenoemd Adres te Amsterdam, of aan den Makelaar R. A. BOER, te Rotterdam. (7000)

PAKHUISMEESTEREN van de **THEE**, te Rotterdam, geven aan de Belanghebbenden kennis, dat zij voornemens zijn over te brengen, op *Maandag* 26 *April* 1852, **NAAR HET PAND** *DE WERELD*, **WIJK 1, N°. 251**, de navolgende **THEEËN**, van den Aanvoer van het Jaar 1850:
Van het Pand aan de Glashaven, Wijk 1, N°. 326.
Kav. 6 à 221, 600 à 669, 841 à 993; met uitzondering van Kav. 603 à 5, 623 à 7, staande op het Pand Wijk 1, N°. 313.
Van het Pand *Cheribon*, Wijk 1, N°. 317.
Kav. 2115 à 54, 2347 à 2465. (7025)

WILLIGE VERKOOPING door **H. G. GEERS Gz.**, op Woensdag 28 April 1852, des Voormiddags ten Elf Ure, op de Westermarkt, van eene aanzienlijke Partij Nieuw en Droog **EIKEN BRANDHOUT**, bestaande in BLOKJES en SPAANDERS, alles beste Kwaliteit en zoo bruikbaar, uitmuntend geschikt zoowel voor Fournuis als Haardhout. Al hetgeen aldaar daags voor en op den Verkoopdag te bezigtigen zal zijn. (6976)

KOEK- EN BANKETBAKKERIJ.
Door Verandering van Betrekking wordt binnen de stad *Amsterdam* op eene der volkrijkste Straten *TE KOOP* gepresenteerd: Eene sedert onheugelijke jaren en nog met goed succes gedreven wordende **KOEK- en BANKETBAKKERIJ**, met al derzelver losse en vaste Gereedschappen, welke een burgerlijk Bestaan oplevert. Adres onder Lett. J. A., franco, bij de Boekhandelaars LEEPEL EN BRAT, in de Molsteeg, alhier. (6978)

A. & J. BRANDON,
KALVERSTRAAT, 216
Hebben ontvangen **NIEUWE STOFFEN** voor PANTALONS en VESTEN, alsmede een Assortiment Heeren CRAVATTEN, COLS, BOORDEN, OVERHEMDEN, KOFFERS, REISZAKKEN, Heeren en Dames REISNECESSAIRES, SCHRIJFCASSETTEN, PARASOLS, ROTTINGEN en vele Artikelen meer. (6994)

POETSPOEDER van *Chumacher's* Wetsteenfabriek.
»Een vriend van al hetgeen wezenlijk goed is" meldde ons dezer dagen, dat dit Poetspoeder allen lof verdient en wij niet te veel daarvan gezegd hebben. Een zijner vrienden, Officier der Infanterie, heeft het gebruikt de Nieuw Zilveren Scheede van zijn Sabel (nieuw model zooals ze algemeen ingevoerd zullen worden) er mede te poetsen, die met weinig moeite zoo blinkend als Zilver geworden is.
Het neemt de huid of aanslag, die het metaal in de atmospheer van ons land zoo spoedig dof maakt, in een oogenblik weg, laat de fijnste polijsting op de zachtste metalen en compositien onbeschadigd en herstelt den glans als nieuw.
Het kost 20 c. de steen en is in alle Dépôts van het Verkoophuis te verkrijgen.

De Kantoorbrievenwaag van den Heer C. Becker is zeer gemakkelijk en zoo naauwkeurig, dat men ze ook voor het wegen van geldstukken gebruiken kan. Zij kost 10 fl. in het VERKOOPHUIS.
ZAKBRIEVENWAGEN in Nieuw Zilver, die tot viervoudige brieven wegen en zeer exact zijn. Van deze zijn er ook die met patent potlood voorzien zijn. Ze kosten zoo wat 1.50 en 2½, 3 Gulden.
De ZAKBRIEVENWAGEN zijn bij de meesten onzer vrienden in de andere steden voorhanden. De Kantoorbrievenwaag kan op bestelling geleverd worden.

De **REVALENTA ARABICA** is, even als Arrowroot, een Plantenvoedsel, dat versterkt en ligt verteerbaar is; het bezit bovendien de eigenschappen verzwakte verterings-organen en alle door gebrekkige spijsvertering onstane ziekten te genezen.
Nadere berigten worden Gratis afgegeven in het **VERKOOPHUIS** en de bekende **DEPOTS.**

Engelsche Tafelmessen, in de beste kwaliteiten, Voorsnijmessen, Broodmessen, Zakmessen, fijne Scheermessen, fijne Scharen, Kurkentrekkers, goedkoope Keukenmessen, Compositie Lepels, Russisch Zilveren Lepels en Vorken, Theelepeltjes in Kistjes en los, in alle Soorten. De Russisch-Zilver Voorwerpen zijn echt Zilver model en volmaakt op Zilver gelijkende.

Geheel nieuwe en zeer smaakvolle Pendules, van de beste Werken voorzien, tot zeer goedkoope Prijzen van 30 tot 60 Gulden.

Rochés Embrocation tegen Kinkhoest.

(7016 [illegible])

Nieuwe partij zeer voordeelige smaakvolle Parasols. [illegible]

LEIDSCHESTRAAT, N°. 114. HEERENSTRAAT, N°. 5.

VON BOKERN & MANTEL,

hebben de Eer te berigten, dat zij HEDEN OP NIEUW ONTVANGEN hebben **MODELLEN** van **HOEDEN, MUTSEN** en **MANTILLES,** alsmede DE LAATST UITGEKOMEN **STOFFEN**, NIEUWE **LINTEN** en **PARASOLS**, ETC.

JOUVIN HANDSCHOENEN à ƒ **1.30.** (7023)

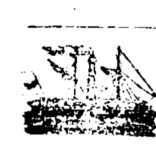

ROTTERDAM — HAVRE.
VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN.
Het Nederlandsch **STOOMSCHIP**
ADMIRAAL VER-HUELL, Kapitein MOUTHAAN.
Vertrekt geregeld van *Rotterdam* 4, 14 en 24 } van iedere Maand.
» *Havre* 9, 19 en 29 }
AFVAART: **DINGSDAG** 4 Mei.

Deze DIENST is in directe verbinding voor PASSAGIERS en GOEDEREN, met de uitmuntende gelegenheden naar **NEW-YORK** en **NEW-ORLEANS.**

Adres bij KUYPER VAN DAM & SMEER, te Rotterdam, en THEOD. BARBEY te Havre en Parijs. (7030)

CORK STEAM SHIP COMPANY.
GEREGELDE DIENST.
tusschen ROTTERDAM en LIVERPOOL,
in directe verbinding met de Stoomschepen en Zeilpacketten naar
NEW-YORK, BOSTON, PHILADELPHIA en **Z.-AMERIKA**
alsmede met de Dagelijksche Stoombootdiensten tusschen
LIVERPOOL en **IERLAND.**

De nieuw gebouwde, Snelvarende IJzeren Schroefstoomschepen

PELICAN,	Kapt. E. BYRNE,	800	Tonnen.
ALBATROSS,	» H. O'REILLY,	800	»
CORMORANT,	»	1300	»
GANNET,	» D. SULLIVAN,	500	»

Vertrek van **ROTTERDAM** naar **LIVERPOOL**
ELKEN ZATURDAG, des Morgens.

Dezelve hebben uitmuntende Inrigtingen voor PASSAGIERS en volbrengen thans den Overtogt in 70 Uren.

PASSAGIERSVRACHT: Eerste Kajuit £ 1.7.6. — Tweede Kajuit £ 0.15. — Tusschendeks £ 0.10.

Agenten te Rotterdam, PH. VAN OMMEREN en P. A. VAN ES EN C°.
» » Liverpool, W. WILSON & SON en A. F. MOORE.

Het **STOOMSCHIP** *PELICAN*, Kapt. E. BYRNE,
ZATURDAG 1 MEI.

(7026) Adres bij PHS. VAN OMMEREN

Door de voornaamste Boekhandelaren in Nederland zijn van de Uitgevers GEBR. DIEDERICHS te Amsterdam, te ontbieden:

DE GELDERSCHE BOUWHOF.

LANDBOUWKUNDIGE EN OECONOMISCHE HANDWIJZER VOOR BEMINNAARS VAN HET BUITENLEVEN,
door een Liefhebber van den Land- en Tuinbouw.

Dit Werkje, naar de tegenwoordige behoeften opgesteld, bevat eene reeks van op ondervinding gegronde Aanwijzingen, met betrekking tot den *Akkerbouw*, de *Tuinierderij* en den *Vruchthof;* het gebruik en de bewaring van vele *Veld-, Tuin-* en *Boomvruchten;* het aanfokken en vet maken van *Vee* en tam *Gevogelte;* het maken van *Boter* en *Kaas;* het bakken van eigen *Brood*, benevens nog vele andere nuttige wenken voor hen, die bij het aangename van het Buitenleven, tevens eene gepaste Oeconomie beoogen, en van hunne Landerijen of Tuinen het meest mogelijke voordeel wenschen te trekken.

Een deel 8°., groot 250 bladzijden. Prijs ƒ 1.50.

DAGBOEK VOOR BOOM- EN BLOEMKWEEKERS HOVENIERS EN WARMOEZIERS.

Door den Schrijver der *Nederlandsche Tuinkunst, Winter-Kamer-Bloemtuin, enz.*

Een Deel 18°., groot 485 bladzijden. Prijs ƒ 2.

Dit Werkje bevat al hetgeen iedere maand moet verrigt worden in den Moes-, Bloem- en Vruchttuin en Boomgaard, in de Oranjerie, koude en warme Kassen, tijd van het inzamelen en bewaren van Groenten en Vruchten; over het Kweeken van Winter-Kamerbollen, en lijsten van Heesters met schoone en zeldzame Vruchten, Randgoed, klimmende Heesters voor Prieeltjes enz.

TUIN-CATECHISMUS.

Oordeelkundige Raadgevingen aan Eigenaars en Gebruikers van Tuinen, Tuiniers, Warmoeziers, enz. Met *Tuin-Almanak* en lijst van Bloemgewassen en derzelver voortkweeking; met Afbeeldingen. Door **WILLEM GENTMAN**, Tuinier. *Tweede Druk.* (3131)

Een Deeltje 8°., groot 140 bladzijden. Prijs (in plaats van ƒ 0.80 ƒ 0.50).

INGEZONDEN STUKKEN.

EEN PAAR OPMERKINGEN OMTRENT ARMBESTUUR EN ONDERWIJS.

Toen in het begin van 1848 de verontwaardiging der Natie opgewekt was door de duperie met de zeven en twintig wetsontwerpjes, die moesten figureren voor de dringend gevorderde en hoogst noodige Grondwetsherziening, outstond er te Amsterdam, een vergeelijkende conservatieve reactionnaire *waarnemer*, voornamelijk declamerende tegen het *Handelsblad* en de *Amstel-Societeit*, maar die op eens van schrik dood bleef, toen zijns ondanks de lang versmade Negenmannen triomfeerden.

Zooveel te meer opmerking verdienen dan een paar bijzonderheden in dat blad, die het niet te onpas is thans te herinneren.

Het was ook in dien tijd — of iets vroeger — dat de Conservativen of Aristocraten in Zwitserland, de Jezuiten inriepen, om weêrstand te bieden aan de aldaar meer en meer luid wordende liberale denkbeelden, en daartoe een anticonstitutioneel *Sonderbund* oprigtten, wat met geweld onderdrukt moest worden. De Fransche Ultramontaansche bladen trokken natuurlijk de partij hunner Zwitsersche vrienden, en schreven allerlei gruwelen over de wijze, waarop die bij hunne nederlaag behandeld waren geworden. De Waarnemer, hier de billijkheid betrachtende, wedersprak in zijn N°. 19 die hatelijke beschuldigingen, die ook alhier in *de Tijd*, N. H. Courant, waren overgenomen, en neemt N°. 19 bladz. 5, uit Fransche dagbladen de volgende berichten over: «De Regering heeft aan »den Grooten Raad een ontwerp van een besluit voorgesteld, ten einde »het beheer te regelen van de goederen, die aan geestelijke corporatiën »toebehooren. Dien ten gevolge zullen de monniken van *St. Bernard* uit»genoodigd worden, om ten spoedigsten den staat der rekeningen van hun »beheer over de laatste tien jaren in te leveren. Wat betreft de geweld»dadigheden, die jegens het Gesticht zouden gepleegd zijn, zoo heeft men, »toen de nieuwelingen (*novices*) die er zich alleen bevonden, en aan de kan»tonnale Commissarissen weigerden, om het opmaken van eenen Inventaris »toe te laten, na drie herhaalde Sommatiën eenen smid moeten laten »komen, om de toegespijkerde deuren te openen. Deze daad kan geen »geweld genoemd worden en er is ook geene daad van geweld hoege»naamd gepleegd."

Het blijkt hieruit, dat de maatregel, voorgesteld bij de nieuwe conceptwet op het armwezen, om de armbesturen zoo veel mogelijk te nopen de regering in staat te stellen tot het jaarlijksch verslag aan de Staten-Generaal, welke onze Grondwet van de regering vordert, niet zoo barbaarsch en voorbeeldeloos is als hij thans in de adressen en in vele gesprekken uitgeschreeuwd wordt: — ofschoon toch het opleggen van eene geldboete aan de weigerachtigen de voorkeur schijnt te verdienen.

Aan het slot van dat zelfde N°. vindt men het volgende, van den waarnemer zelf: »De Staten-Generaal kunnen zich voorbereiden op het »ontvangen van petitiën tot handhaving der Staatkundige en Godsdien»stige vrijheid; want ook de *Catholijke Nederl. Stemmen* kondigden in »hun N°. van 5 Febr. 1848 aan, «dat zij na lang zich te hebben stil ge»»houden (?) *storm zullen loopen* tegen de monopolie van onderwijs."

»Wij gelooven, dat de Heer THIERS de waarheid heeft gesproken toen »hij in zijne redevoering van 2 Febr. jl. over de Zwitsersche aangelegenheden »gehouden, deze opmerking maakte: »»*Godsdienstige Vrijheid* is ontegen»»zeggelijk eene zeer goede zaak, maar niet, wanneer men haar tot een »»werktuig wil maken van staatkundige oogmerken."""

Deze opmerkingen zijn ook thans zeer gewigtig, terwijl, wanneer eerlang de wet op het lager onderwijs met gemengde scholen van staatswege en wel vrijheid voor bijzonder secte-scholen, doch alleen met geëxamineerde onderwijzers, en met toegang van den openbaren inspecteur, zal worden voorgedragen, weêr dezelfde klagten, die toen begonnen, van allerwege uit de monstrueuse Alliantie van Ultramontanen en Hyperorthodoxen zullen oprijzen, en dezelfde stortvloed van adressen, als thans tegen de concept-armenwet, op de Staten-Generaal zal aanstroomen, — want men moet het wel weten — wij begeren het niet te verzwijgen of te ontveinzen — de zaak is dezelfde; de eene quaestie involveert en prejudicieert de andere: Staatszorg als grond en opperste regel voor de armenverzorging en het Armbestuur en Gemengde Burgerscholen van Staatswege; naast de Staats-Armenzorg blijven de Diaconien en andere nu bestaande of toekomstige bijzondere weldadige Inrigtingen zich vrij bewegende, doch *in* den Staat en als zoodanig in verband met de Regering; en nevens de Staats-Inrigtingen van Onderwijs de bijzondere ingerigte en bekostigde, religieuse of elke andere, mits evenzeer in de gemelde noodzakelijke betrekking.

En het is zeer ongelukkig, wanneer men het voorwendsel van Godsdienstige regtzinnigheid tot een werktuig wil maken van staatkundige oogmerken. Want, men bedriege zich niet, de ondervinding van alle tijden leert het; het is ook hier: *On commence par être dupe* (van zijne bekrompen denkbeelden en vooroordeelen, doch ter goeder trouw), *on finit par être fripon* (d. i. geweldenaar, vervolger, en zoo eindelijk huichelaar): want wanneer de godsdienst het werktuig wordt in de hand der staatkunde, dan wordt de staatkunde het *doel*, en de godsdienst wordt een *mom* om zwakke gemoederen te verschrikken en ze aan te drijven tot verzet tegen wettige staatsverordeningen. H. W. TYDEMAN.

Aan de Redactie van het Handelsblad.

Vergun mij uwe lezers te doen opmerken, dat de zitting der 2de Pruisische kamer van 19 April voor Nederland zeer belangrijk was, daar in dezelve het op 27 Jan. ll. gesloten verdrag tusschen Pruisen en Hanover over den aanleg van spoorwegen van Emden over Rheine naar Munster en van Minden-Bunde over Osnabruck, Ibbenbuhren, Rheine tot de Nederlandsche grenzen, met eenparigheid van stemmen aangenomen is.

Deze spoorweglijnen verkorten de route op Noord-Duitschland voor ons met 10—12 mijlen in verhouding met de route van Arnhem over Oberhausen, terwijl dezelve over Rheine, Munster, Hamm op Cassel en Zuid-Duitschland niet om is.

Voor onze Twentsche industriele etablissementen is de aansluiting op Rheine Ibbenbuhren allerbelangrijkst, daar Hanover zich verbonden heeft, de steenkolen uit de groeven bij Ibbenbuhren a 1¼ Pruisische penningen voor de centenaar ieder mijl afstands te vervoeren.

De stoomfabrieken te Enschede hebben tot dus ver aan transportkosten voor steenkolen van Ibbenbuhren (circa 8 mijlen afstands) 45 a 48 cents per centenaar betaald, dezelve gebruiken minstens per dag 200 centenaars, hetwelk à 45 cents, en 300 werkdagen per jaar ƒ 27,000 bedraagt. Per spoorweg zullen deze kosten à 14 Pruis. penningen of circa 7 cents slechts ƒ 4200, dus nog geen zesde gedeelte der kosten bedragen!

Hoe weldadig dus eene aansluiting aan de Pruisisch-Hanoversche spoorwegen voor het algemeen en in het bijzonder voor onze industriele etablissementen te Enschede, Oldenzaal, Almelo, Nijverdaal, Goor enz. moet werken behoeft verder geen betoog.

Volgens een ingesteld onderzoek houdt het steenkolen-leger bij Ibbenbuhren 150 millioen tonnen; de prijs derzelve is thans aan de groeven 3 zilvergrosschen bij kleine en 2¼ zilvergrosschen (circa 16¼ cents) bij groote kwantiteiten voor het Berlijner schepel, ruim 50 kilo, en zal bij eene grootere exploitatie nog verminderd worden.

Behalve de steenkolen zijn de omstreken van Ibbenbuhren en Bevergern rijk aan goede bouwsteenen en zal de spoorweg langs de van ouds in Nederland bekende en gewaardeerde steengroeven van Bentheim en Gildehaus loopen. AMSTERDAM, 22 April 1852. T. G,

BOEKAANKONDIGING.

BESCHOUWINGEN over het Indische muntstelsel, door H. J. LION, Utrecht bij N. DE ZWAAN, 1852.

Zoo ooit een woord op zijn pas kwam dan was het dit.

De Heer Lion, reeds door vroegere voortbrengsels bekend als een belangstellend opmerker en onderzoeker der Indische aangelegenheden, die hij in de gelegenheid was ook door plaatselijke tegenwoordigheid van nabij te leeren kennen, levert in het kleine geschrift, dat ons thans ter beschouwing is aangeboden, eene korte, klare en krachtige refutatie van de leer van den Heer Mees en van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, aangaande de middelen tot herstel van de Indische geldcirculatie. Hij toont aan, hoe het gouvernement verpligt is, bij inwisseling der recepissen tegen Ned. guldens, de volle waarde dier recepissen, alzoo ƒ 100 Nederl. voor ƒ 100 recepis, te voldoen, en in geenen deele met eene kwijting naar rede van ƒ 90 daarvoor zou kunnen volstaan.

Voldingende bewijsgronden hiervoor vindt de Schr. niet alleen in den duidelijk uitgedrukten *wettigen* toestand, volgens publicatie van 29 Maart 1846, waarbij de recepissen zijn uitgegeven als vertegenwoordigende de Ned. guldens, maar ook in den *toestand*, die, in tegenspraak met de bewering van den Heer Mees, daaraan nog werkelijk blijkt te beantwoorden, veeleer dan aan een zoodanig willekeurig gereduceerden maatstaf, als waarvoor was aangeraden de wederinwisseling van dit representatief te beproeven.

De bedoelde wettige toestand is erkend, onder anderen door verscheidene vonnissen, waarbij houders van hypothecaire en andere schuldbekentenissen, zoowel op Java als op de buitenbezittingen, *vóór* en *na* de invoering van het recepissen-stelsel, ofschoon die schuldbekentenissen in zilveren munt waren uitgedrukt, evenwel gecondemneerd zijn daarvoor recepissen aan te nemen, gulden voor gulden, op grond van de bewoordingen der gedachte publicatie; en het is volkomen duidelijk, dat door die regterlijke uitspraken, bij de *wettelijke* gelijkstelling ook de *feitelijke* zich tevens heeft gehandhaafd gezien. De Schr. leidt hieruit almede de gevolgtrekking af, dat de bewering ongegrond was, dat na de in 1846 plaats gehad hebbende intrekking van koper vertegenwoordigend papier, op Java niets meer bestaan zou dan koper en koper vertegenwoordigend papier, stellende hij, dat integendeel nu niets meer bestaat dan zilver vertegenwoordigend papier en zilver vertegenwoordigend koper, waarvan een recepis-gulden of 120 koperen duiten den Ned. gulden vertegenwoordigen moest. Hij beschouwt alzoo het Indisch kopergeld en papier als niets anders dan eene aan de ingezetenen van Java gegevene of opgedrongene vertegenwoordiging van waarde, bij wijze van eene gedwongene leening, waaraan geen ander gevolg is te geven dan zoodanige als bij elke andere amortisatie gebruikelijk is; waarbij hij de opmerking voegt, dat het ook door het gouvernement van Ned. Indie nimmer anders is begrepen.

Op deze en meer andere gronden, welke door den Schr. zijn aangevoerd, tot wederlegging van de stellingen van den Heer Mees dienaangaande, bouwt hij een welzamenhangend en krachtig betoog van de volstrekte verpligting van de Regering, om de verwisseling zonder eenige korting te doen geschieden, en van de beduidende schaden, welke de Indische bevolking zou te wachten hebben van de aanneming van een anderen maatstaf van waarde dan die, welke inderdaad aan het in omloop gebragte representatief regtens is toegekend. Vele van die gronden zijn dezelfde, welke ook wij reeds in onze vroeger aan dit onderwerp gewijde artikelen hebben doen gelden, doch door eene hier gegevene nadere ontwikkeling en bevestiging daarvan in levendig voorgestelde voorbeelden, bijzonderlijk in toepassing op de buitenl. handelsbetrekkingen van Java, zullen zij van groote dienst bevonden worden, om aan allen verderen twijfel, welke daaromtrent nog bestaan mogt, voor goed een einde te maken. Wij wenschen daartoe een ruimen kring van lezers aan dit welgeschreven vertoog, en zooveel behartiging als het blijkbaar verdient.

CONCERT- EN TOONEELNIEUWS.

AMSTERDAM, Zondag 25 April.

STADS SCHOUWBURG. De Benefice-voorstelling van onze eerste Tooneelkunstenares, Mw. Engelman-Bia, op Donderdag jl., werd door een talrijk en aanzienlijk publiek opgeluisterd. Het treffende drama *Margaretha Fortier*, en het keurige ballet *Zarina*, welk beider inhoud wij reeds vroeger medegedeeld hebben, erlangden thans op nieuw een algemeenen uitbundigen bijval. Mw. Engelman-Bia, die in het eerstgenoemde stuk de hoofd- en titelrol vervulde, werd op het einde van hetzelve met daverende toejuichingen teruggeroepen, en ten tooneele weder verschenen zijnde, met bloemen en lauwerkransen bestrooid; waarbij de volgende dichtregelen waren gevoegd:

»Gij, door natuur en kunst zoo mildelijk bedeeld
»Met al wat fijn gevoel en ware kunstsmaak streelt,
»Gij, die zoo waardiglijk in Phoebus tempelkooren
»De taal van Melpomene en Thalia doet hooren,
»Ontvang deez' hulde, gij verdient die zoo geheel;
»O blijf nog lang de roem van Amstels Schouwtooneel."

De Heer Roobol versierde de gevierde kunstenares met den lauwerkrans en droeg de dichtregelen voor; en de opgetogen toehoorders beaamden derzelver inhoud met hernieuwde toejuichingen.

De gala-voorstelling, door dit tooneelgezelschap op Dingsdag jl. te Leeuwarden, onder bijwoning van Z. M. den Koning en van een zeer talrijk en aanzienlijk publiek gegeven, werd met den schoonsten uitslag bekroond. Het keurige tooneelspel *Bataille van Vrouwen* en deszelfs vertooning vonden algemeen bijval; terwijl *Frieslands Hulde aan Koning Willem III* door Mr. C. M. A. Simon van der Aa, in hetwelk Mw. Engelman-Bia en de HH. Veltman, Metsch, Munnich en Albregt eenige dichtregelen reciteerden, Mw. Scheps een welkomstlied zong, de Dames Moulinié, C. en N. ten Hage en de Heer Berkman eenige dansen uitvoerden en hetwelk door decoratien van den Hr. J. Eduard de Vries opgeluisterd was, de geestdrift der vergadering ten top voerde.

Naar wij vernemen zal onze Stads Schouwburg niet voor het einde der maand Mei worden gesloten, en zullen dus ook de gasten van het Rembrandsfeest nog gelegenheid vinden, hetzelve mede in den Schouwburg te vieren.

— SALON in de Nes. De nieuwe vaudeville *de Molenaarster van het aardige Molentje*, is eene lieve bagatelle in ouden stijl, die door eene nieuwe allerliefste muziek en door eene voortreffelijke uitvoering tot eene bevallige kleine opera verheven wordt. De vier vertooners van dit belangwekkende werkje, de Dames Kleine en Roos en de HH. Vink en Bamberg genieten bij elke herhaling van hetzelve de onderscheiding van teruggeroepen te worden. — Deze Salon zal, naar men wil, in de eerste dagen van Junij e. k. voor dit speelsaizoen worden gesloten.

— SALON in de Amstelstraat. *Het Huwelijk voor een ander Werelddeel* een onderhoudend vaudeville van romanesken avontuurlijken inhoud, reeds vroeger in de Salon in de Nes met succes vertoond, werd ook hier met bijval ten tooneele gebragt. Bovenal verwierven zich Mw. C. van Ollefen en de Heer Kapper, die de hoofdrollen vervulden, eene welverdiende hulde. Naar wij vernemen, zullen nog voor de sluiting van dit tooneel (op 8 Mei e. k.) twee benefice-voorstellingen worden gegeven, te weten: op 28 dezer voor den Heer Rozelaar en op 5 Mei e. k. voor den orkestmeester, den Heer Benavente. De verdiensten van beiden, algemeen erkend, waarborgen den beneficianten een druk bezoek; terwijl deze voorzeker zullen zorg dragen, aan hunne begunstigers een genotrijken avond te verschaffen.

— SALON op den Singel. Van de drie nieuwe ten tooneele gebragte stukjes, te weten: 1°. *le Laquais d'un Nègre*, 2°. *Barbe-Bleue* en 3°. *les Deux César*, hebben de twee laatstgenoemde eenigen bijval mogen erlangen. Ten benefice van Mw. Deley zullen er op Donderdag e. k. weder drie nieuwe stukjes ten tooneele worden gebragt. Op Zaturdag 1 Mei e. k. zullen de debuten van het nieuwe tooneelgezelschap beginnen. Van de tegenwoordige leden zullen aanblijven Mw. Emma Bertrand en de HH. Lafarge en Lamarre. Eenige der schoonste werken van het tegenwoordige repertoire zullen dezer dagen nog door het aftredende gezelschap worden vertoond.

— FRASCATI. Op het concert van Zondag jl. heeft zich de zeventienjarige viool-virtuoos, de Heer J. C. H. Iburg, met uitbundigen bijval doen hooren. Heden avond zal zijn broeder, oud twaalf jaren, Alex. Iburg, mede proeven afleggen van zijn uitmuntend talent als solo-violist. Ook de Heer L. Snijders zal, door de voordragt van *Variations brillantes* voor violoncello van den Heer Franco Mendes, dit Zondags-concert, het laatste voor dit saizoen, opluisteren.

— In een concert van het genootschap *Kunst zij ons Doel*, onder de leiding van den Heer A. Berlijn, op Dingsdag 27 dezer, zal zich o. a. doen hooren onze jeugdige viool-virtuoos de Heer Jacques Oliveira.

— Uit Caraccas in de republiek Venezuela wordt van 26 Febr. jl. gemeld, dat de bewonderde Nederlandsche toonkunstenaars, de HH. Coenen en Lubeck aldaar met den meesten bijval waren opgetreden, zoodat zij voornemens waren in die stad een tiental concerten te geven en de geheele maand Maart aldaar te vertoeven.

SCHAAKSPEL.

OPGAAF N°. 274.

Wit begint en geeft op den 5den zet mat.

ZWART.

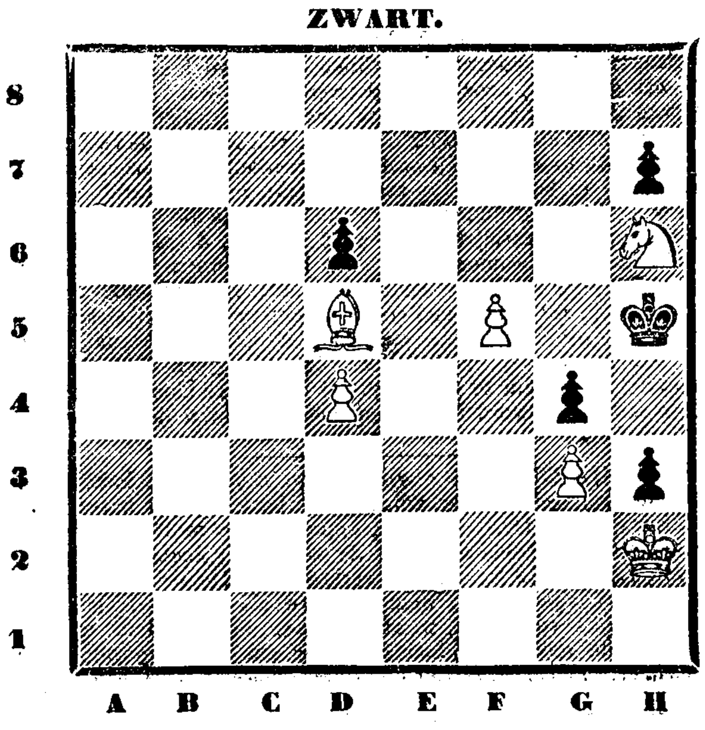

PROBLEMA'S.

1. WIT: Kon. D 1, Kast. A 8, Rheer E 8, Paarden B 4, D 5, Pions B 2, F 4.
ZWART: Kon. E 6, Pions B 3, C 5, D 6, F 5.
Wit geeft op den 3den zet mat.

2. WIT: Kon. C 2, Kast. A 5, Rheer C 7, Paard C 5, Pion E 6.
ZWART: Kon. D 5, Pions C 6, E 7.
Wit geeft op den 5den zet mat.

3. WIT: Kon. G 6, Kast. D 7, Paard E 5, Pion D 4.
ZWART: Kon. E 6, Pion D 5.
Wit geeft op den 6den zet mat.

OPLOSSING VAN OPGAAF
N°. 273.

	WIT.	ZWART.
1	A 3 op C 5	D 6 op C 5
2	C 3 » B 5	D 7 » D 6
3	D 2 » D 4 †	C 5 » D 4
4	B 5 » A 7	D 4 » D 3
5	A 7 » C 6 † en mat.	

OPLOSSING DER PROBLEMA'S.

1 WIT: C 4 op E 4, D 7 op D 6, D 2 geeft mat.
2 WIT: A 5 op C 7, C 7 op A 7, A 7 op E 7, E 7 op E 3.
3 WIT: C 2 op E 4, H 2 op H 7, F 4 op F 7, F 7 op C 7, C 7 op B 7 (met variatie).

Wij hebben goede oplossingen van de Opgaaf ontvangen van de Schaakgezelschappen *Amat Victoriae Curam* te Breda, *Strijd met Beleid* te Amersfoort, *v. Zuylen v. Nyevelt* te Zwolle, *Vriendschap* te Delft, *Schaakliefhebbers* te Monnickendam, *Tres Amigos* te Bennebroek, van de HH. J. v. T. en A. A. te Leeuwarden, S. V. te Voorst, D. te Middelburg, G. S. en J. D. B. te Dordrecht, L. R. te Rotterdam, v. D. en d. G. te Kaatsheuvel, J. D. te Haarlem, N., v. R. en J. D. B. te Sp...g, A. M. d. L., C. K., J. G. C. alhier.

Niet goed zijn de oplossingen van de HH. Mr. F. J. L. M. te 's Hertogenbosch, en J. M. d. C. alhier.

Schaakstrijd tusschen Amsterdam en Londen. De 21ste zet, door het Schaakgenootschap Philidor gedaan, is van B 3 op A 4. Londen had B 5 op A 4 gespeeld.

De stand van het spel is mitsdien zoo als hieronder staat aangeduid.

LONDEN. (ZWART).

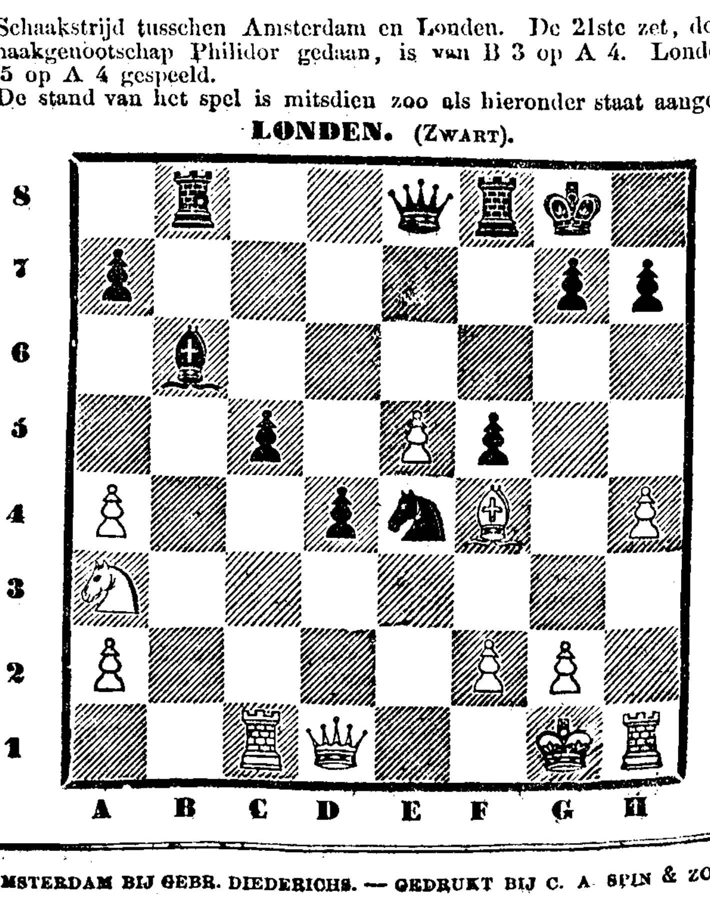

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICHS. — GEDRUKT BIJ C. A. SPIN & ZOON.